

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ-ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ,
ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ
ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

Οι φοιτητές:
Νέστωρα Μαρία Ελένη,
Γιαννούλης Κωνσταντίνος

Ο επιβλέπων καθηγητής:
Καραμάνης Κωνσταντίνος

Πρέβεζα, Οκτώβριος 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	3
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	4
1.2 ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	5
1.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ.....	11
1.3 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	12
1.4 ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΕΙΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ-ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	13
ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	15
2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	15
2.2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α.....	16
ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	29
3.1. ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ Ν.Ι.Μ.Β.Υ.- ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Χ.Υ.Τ.Α. ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.	29
3.2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α. ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ –ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ	31
3.3 ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ Χ.Υ.Τ.Α ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.....	40
ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	47
4.1. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ.....	47
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	64

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή έχει στόχο να αναδείξει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ένα από τα σημαντικότερα έργα στο νομό Ιωαννίνων, τον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων(Χ.Υ.Τ.Α.) Ελληνικό Ιωαννίνων. Το αντικείμενο της μελέτης έχει σκοπό την προβολή των τριών βασικών διαστάσεων του προβλήματος, την πολιτική, την κοινωνική και καθώς και την οικονομική διάσταση, όπως αυτές σκιαγραφούνται μέσα από τα γεγονότα που ακολούθησαν.

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζουμε αναλυτικά τους τρόπους διαχείρισης των απορριμμάτων στις σύγχρονες κοινωνίες. Αναλύουμε τα συστήματα διαχείρισης καθώς και τα καλύτερα και αποτελεσματικότερα μοντέλα διαχείρισης που εφαρμόζονται στις ανεπτυγμένες χώρες. Τέλος αναφερόμαστε στα μοντέλα διαχείρισης στην Ελλάδα (ΧΥΤΑ - ΧΑΔΑ) που λειτουργούν εντός της ελληνικής επικράτειας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επικεντρωνόμαστε στα πολιτικά προβλήματα μέσα από τα γεγονότα που προέκυψαν κατά την επιλογή και εγκατάσταση του έργου. Για να γίνει πιο κατανοητό γίνεται αναφορά σε μία μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Δημοκρήτειο Πανεπιστήμιο. Πιο συγκεκριμένα αναφερόμαστε στις τέσσερις αρμόδιες αρχές, Γ.Γ.Π.Η-ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ και ΔΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ που συνέβαλλαν στην εξέλιξη των πολιτικών προβλημάτων.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τα κοινωνικά προβλήματα ως αποτέλεσμα των πολιτικών παρατυπιών. Εξετάζουμε διεξοδικά το φαινόμενο N.I.M.B.Y. και εν συνεχεία γίνεται μία αναδρομή στα γεγονότα που ακολούθησαν.

Κλείνοντας, στο τελευταίο κεφάλαιο παραθέτουμε την οικονομική προσέγγιση της διαχείρισης των απορριμμάτων και τις οικονομικές επιπτώσεις των ΧΥΤΑ σε εθνικό επίπεδο σε σύγκριση με τις εναλλακτικές μεθόδους διαχείρισης των απορριμμάτων. Επίσης αναφέρουμε τις ενδεχόμενες οικονομικές συνέπειες του ελληνικού κράτους από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την οικονομική επιβάρυνση του Νομού από την καθυστέρηση ολοκλήρωσης του έργου.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Τα στερεά απόβλητα αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στις σύγχρονες κοινωνίες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από μία σειρά νομοθετημάτων προσπάθησε να οργανώσει την διαχείριση των απορριμμάτων. Ως διαχείριση αποβλήτων ορίζεται η συλλογή, η μεταφορά και η επεξεργασία ή ο έλεγχος αυτών που παράγονται από τους ανθρώπους. Στόχος αυτής της πολιτικής είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η υγεία των πολιτών μέσα από τον έλεγχο και την μείωση στερεών και υγρών αποβλήτων που παράγει η κάθε κοινωνία.

Τα απορρίμματα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: 1.το *περίσσειμα πρώτων υλών* και 2. το *περίσσειμα των προϊόντων μετά τη χρήση τους*. Σήμερα οι κοινωνίες έχουν εστιάσει στην δεύτερη φάση των αποβλήτων, τα αστικά απόβλητα. Όμως στην πραγματικότητα τα απόβλητα των πρώτων υλών είναι πολύ περισσότερα και έχουν άμεση σχέση με την επιβίωση του ανθρώπου καθώς ανήκουν στην κατηγορία που προκαλούν την εξάντληση των φυσικών πόρων.

Τα απορρίμματα δεν μπορούν να εξαφανιστούν, αλλά μπορούν να επεξεργαστούν με τις κατάλληλες σύγχρονες μεθόδους μετατρέποντας τα σε υγρή, στερεή ή αέρια μορφή. Ο τρόπος διαχείρισης καθώς και η ποσότητα των αποβλήτων καθορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό, το βιοτικό επίπεδο της κοινωνίας καθώς και την βιομηχανική ανάπτυξη. Αρκετές είναι οι μέθοδοι της διαχείρισης των απορριμμάτων, όπως η καύση, η υγειονομική ταφή και ο διαχωρισμός των αποβλήτων καθώς και η παραλλαγή αυτών των μεθόδων.

Σκοπός της διαχείρισης των απορριμμάτων είναι:

1. η συλλογή, εναπόθεση και επεξεργασία των αποβλήτων
2. η μείωση της παραγωγής τους
3. η επαναχρησιμοποίηση διαφόρων υλικών εξ αυτών.

Η επαναχρησιμοποίηση περιλαμβάνει αρκετές μορφές όπως η ανακύκλωση και η χρησιμοποίηση διάφορων υλικών με σκοπό την αξιοποίηση τους ενεργειακά. Με τον όρο μείωση των απορριμμάτων εννοούμε τις ενέργειες εκείνες που ακολουθεί η κάθε κυβέρνηση τόσο σε οικονομικό όσο και σε νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο οι πολίτες καλούνται να περιορίσουν τον όγκο και το βάρος των σκουπιδιών που καταλήγουν στους χώρους τελικής διάθεσης. Οι πρακτικές που ακολουθούνται για την διαχείριση των αποβλήτων διαφέρουν ανάλογα με το βιοτικό επίπεδο της κάθε κοινωνίας και τους πόρους που διαθέτει το κράτος για την σωστή διαχείριση των αποβλήτων.

Σημαντικός παράγοντας αυτής της «κρίσης των απορριμμάτων» είναι ότι τα στερεά απόβλητα δεν αποτελούνται μόνο από βιοδιασπώμενα υλικά φιλικά προς τη φύση που μπορούν να διαλυθούν χωρίς να δημιουργήσουν περαιτέρω πρόβλημα στην υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον αλλά από επεξεργασμένα υλικά τα οποία έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος έτσι ώστε να μειώσει το κόστος και να διευκολύνει τις καθημερινές του ανάγκες π.χ. το πλαστικό. Τέλος η διαχείριση των σκουπιδιών αποτελεί ένα περίπλοκο και άρτιο σχεδιασμό. Παρόλα αυτά δεν έχει επιτευχθεί καμία λύση η οποία να μην έχει περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις. (Κώστας Νικολάου, 20/01/2015)

1.2 ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Ως χώρα μέλος της Ε.Ε. έχουμε δεσμευθεί να ανακυκλώνουμε τουλάχιστον το 50% των οικιακών απορριμμάτων έως το 2020. Πολύ περισσότερο γιατί η μη-ανακύκλωση σημαίνει πεταμένα λεφτά για την εθνική οικονομία, σημαίνει βλάβες στο περιβάλλον, σημαίνει χαμένα οφέλη για τη δημόσια υγεία. Σε Ευρωπαϊκό αλλά και σε διεθνές επίπεδο υπάρχουν πολιτικές που υποχρεώνουν τα κράτη να εφαρμόζουν τακτικές για την σωστή διαχείριση των απορριμμάτων. Αυτή η περιβαλλοντική πολιτική που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στόχο έχει:

- Να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που είναι κυρίως περιβαλλοντικά από τη ρίζα τους.
- Ο ρυπαίνων να πληρώνει το κόστος των περιβαλλοντικών μέτρων που θα παρθούν.
- Η περιβαλλοντική πολιτική θα πρέπει να εφαρμόζεται συνολικά από τα κράτη μέλη.

Το πρώτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον το 1973 αποτελεί και την περιβαλλοντική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ανάγκη για τις επιπτώσεις του περιβάλλοντος οδήγησε σε αυτό το πρόγραμμα μέσα από τους κατάλληλους σχεδιασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλα πέντε προγράμματα ακολούθησαν πενταετή διάρκεια. Είναι σημαντικό να προσθέσουμε εδώ πως η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιλαμβανόταν το ζήτημα όχι μόνο οικονομικά και κοινωνικά αλλά και περιβαλλοντικά. Είναι σημαντικό να επισημάνουμε πως η υποχρέωση των κρατών – μελών είναι να διασφαλίσουν την προστασία του περιβάλλοντος δηλαδή να εφαρμόσουν τα προγράμματα με σκοπό να διαφυλάξουν τους περιβαλλοντικούς κανόνες.

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από τη νέα πολιτική που ακολουθεί για την διαχείριση των απορριμμάτων στοχεύει κυρίως στην ανακύκλωση υλικών, είτε στην καύση με σκοπό την παραγωγή ενέργειας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το μοντέλο της Σουηδίας που 80% των σκουπιδιών να καταλήγει στην καύση και το υπόλοιπο 20% να ανακυκλώνεται ή οδηγείται στους Χώρους Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι πλέον η Σουηδία εισάγει τόνους απορριμμάτων για την μεγαλύτερη παραγωγή ενεργείας η οποία επιτυγχάνεται μέσω της καύσης.

Ένα ολοκληρωμένο και σωστά δομημένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων αποτελείται από τη συλλογή, την μεταφορά και την αξιοποίηση των αποβλήτων καθώς και την επίβλεψη των εργασιών αυτών. Δεν είναι όμως μόνο η σωστή μεθοδολογία διαχείρισης των απορριμμάτων αλλά μάλλον ένας συνδυασμός επιλογών σε κάθε περίπτωση. Παρακάτω αναλύονται συνοπτικά οι σημαντικότερες μεθόδους επεξεργασίας αστικών αποβλήτων.

Διαλογή στην πηγή

Με την διαλογή στην πηγή παραγωγής των στερεών αποβλήτων-απορριμμάτων επιτυγχάνεται η μείωση της ποσότητας που οδηγείται προς την τελική διάθεση, με παράλληλη αξιοποίηση υλικών. Η διαλογή στην πηγή αποτελεί εναλλακτικό και ταυτόχρονα συμπληρωματικό στάδιο στην διαχείριση των απορριμμάτων. Με τη διαλογή υλικών στην πηγή παραγωγής των στερεών αποβλήτων - απορριμμάτων επιτυγχάνεται μείωση της ποσότητας που οδηγείται προς τελική διάθεση, με παράλληλη αξιοποίηση υλικών.

Η διαλογή στην πηγή αποτελεί εναλλακτικό και συμπληρωματικό στάδιο της συνολικής διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Οι παράμετροι από τους οποίους εξαρτάται η λειτουργικότητα ενός προγράμματος διαλογής στην πηγή είναι:

- το είδος και η ποσότητα των προς διαλογή – ανακύκλωση υλικών
- η ποιότητα των ανακτώμενων υλικών
- η ύπαρξη αγορών για την απρόσκοπτη απορρόφησή του
- η ευκολία υλοποίησης και το κόστος άλλων εναλλακτικών τεχνικών διαχείρισης των στερεών αποβλήτων που εφαρμόζονται στην υπό εξέταση περιοχή.

Μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων

Ως μεταφόρτωση ορίζεται ο κύκλος εργασιών μετακίνησης των αποβλήτων από τα μέσα συλλογής σε άλλα μέσα συγκέντρωσης τους, προκειμένου, στη συνέχεια, να μεταφερθούν προς περαιτέρω διαχείριση. (Δρ. Ευάγγελος Τερζής, 2009)

1.1.1 ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Η κομποστοποίηση είναι μια διαδικασία φυσικού χαρακτήρα η οποία μετατρέπει τα οργανικά υλικά σε μια πλούσια σκούρα ουσία. Αυτή η ουσία λέγεται κομπόστ. Η κομποστοποίηση είναι ένας άμεσος και πολύ σημαντικός τρόπος ανακύκλωσης. Έχει υπολογιστεί ότι το 35% των οικιακών απορριμμάτων μπορούν να κομποστοποιηθούν. (βικιπαίδεια, 16/2/2015)

Το 2013 η Eurostat ανακοίνωσε ενδιαφέροντα στοιχεία για την παραγωγή οικιακών απορριμμάτων στην Ε.Ε., αλλά και για τα ποσοστά ανακύκλωσης και κομποστοποίησης. Η Ελλάδα βρίσκεται στις χειρότερες θέσεις, λόγω του χαμηλού ρυθμού ανακύκλωσης και του σχεδόν μηδενικού ποσοστού κομποστοποίησης. (Econews.gr, 27/03/2015)

1.1.2 ΠΥΡΟΛΥΣΗ

Η πυρόλυση είναι η χημική διάσπαση οργανικών υλικών με την θέρμανση απουσία οξυγόνου και άλλων αντιδραστηρίων εκτός πιθανόν από ατμό. Η πυρόλυση γίνεται συνήθως χωρίς νερό. Το φαινόμενο εμφανίζεται όποτε ένα στερεό οργανικό υλικό θερμαίνεται κατάλληλα, π.χ. τηγανίζεται, ψήνεται κλπ. (Παρ' όλο ότι αυτές οι διαδικασίες πραγματοποιούνται σε ανοικτή ατμόσφαιρα, τα εξωτερικά στρώματα του υλικού κρατούν το εσωτερικό μακριά από το οξυγόνο.)

Το φαινόμενο επίσης συμβαίνει κατά την καύση συμπαγούς στέρεου καύσιμου όπως το ξύλο. Οι φλόγες ενός ξύλου που καίγεται προκαλούνται από την καύση των αερίων που απελευθερώνονται από την πυρόλυση, όχι από την καύση του ίδιου του ξύλου. Η μέθοδος πυρόλυσης εφαρμόζεται στην ανακύκλωση ελαστικών. Είναι μια τεχνική που θερμαίνει τα λάστιχα (ολόκληρα ή σε κομμάτια) σε έναν αντιδραστήρα σε κενό οξυγόνου. Στον αντιδραστήρα το λάστιχο μαλακώνει και στη συνέχεια τα πολυμερή του ελαστικού αποδομούνται σε μικρότερα μόρια. Αυτά τα μικρότερα μόρια τελικά μετατρέπονται σε αέριο και βγαίνουν από τον αντιδραστήρα. Το αέριο αυτό μπορεί να καεί απευθείας για την παραγωγή ενέργειας ή να υγροποιηθεί σε ένα υγρό καύσιμο. Οπότε, η πυρόλυση κοινών υλικών όπως ξύλο, πλαστικό και ύφασμα είναι πολύ σημαντική σε θέματα πυρασφάλειας και πυρόσβεσης. (Βικιπαίδεια, 13/01/2015)

1.1.3 ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΗ Ή ΚΑΥΣΗ

Με τον όρο καύση εννοούμε την χημική αντίδραση που συνοδεύεται από την θερμότητα με σκοπό την καταστροφή των σκουπιδιών. Αυτή η μέθοδος θα πρέπει να γίνεται με τον καλύτερο τεχνολογικό τρόπο και να αποσκοπεί στην ενεργειακή εκμετάλλευση καθώς μπορεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στο περιβάλλον και στην δημόσια υγεία. (Βικιπαίδεια, 13/1/2015)

Η αποτέφρωση ή πιο κοινά η καύση των στερεών απορριμμάτων ουσιαστικά εκπροσωπεί μια αρκετά παλαιά και διαδεδομένη διεργασία, η οποία περιλαμβάνει την ανάπτυξη υψηλών θερμοκρασιών, με παρουσία φλόγας, για την οξείδωση των επιμέρους στοιχείων αυτών, δηλαδή την ένωσή τους με το οξυγόνο. Στόχος της εν λόγω διεργασίας είναι η εξάτμιση, η αποσύνθεση και η καταστροφή των οργανικών στοιχείων των απορριμμάτων, παρουσία, καθώς και η ταυτόχρονη μείωση προς τελική διάθεση του όγκου τους. Αυτό πραγματοποιείται με χρήση είτε της απαιτούμενης στοιχειομετρικά ποσότητας αέρα είτε με περίσσεια αέρα.

Οι προϋποθέσεις για την επίτευξη πλήρους καύσης των αποβλήτων είναι:

- επαρκής ποσότητα καύσιμου υλικού και οξειδωτικού μέσου (O₂) στην εστία καύσης
- επίτευξη της επιθυμητής θερμοκρασίας ανάφλεξης
- σωστή αναλογία μίγματος (καύσιμης ύλης - οξυγόνου)
- συνεχής απομάκρυνση των αερίων τα οποία παράγονται κατά την καύση
- συνεχής απομάκρυνση των υπολειμμάτων της καύσης

1.1.4 ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Σε αυτήν την μορφή ανακύκλωσης πραγματοποιείται κυρίως διαχείριση κυρίως οικιακών στερεών αποβλήτων και επιτυγχάνεται η διαλογή και ο διαχωρισμός τους καθώς και η επεξεργασία υλικών που υπάρχουν σε αυτά. Μερικά από αυτά τα υλικά είναι κυρίως:

- Πλαστικό
- Χαρτί
- Αλουμίνιο
- Μείγμα πλαστικού και χαρτιού
- Μέταλλα

(Βικιπαίδεια, 11/03/2015)

Οι χρόνοι αποδόμησης μέσα σε ένα χώρο ταφής απορριμμάτων των σημαντικότερων υλικών που μπορούν να ανακυκλωθούν (μέταλλα, πλαστικά, γυαλί), είναι πολύ μεγαλύτεροι από τους χρόνους αποδόμησης των υπολοίπων υλικών. Άρα, με την αφαίρεση των ανακυκλούμενων υλικών, η αποδόμηση των υπολειμμάτων μπορεί να ολοκληρωθεί σε πολύ μικρότερο χρονικό διάστημα από ότι πριν, με αποτέλεσμα ο χώρος ταφής να μπορεί να αποκατασταθεί και να διαμορφωθεί για άλλες χρήσεις πολύ πιο γρήγορα.

Καθώς μειώνεται ο όγκος των απορριμμάτων μεγαλώνει ο χρόνος ζωής των χώρων ταφής. Πρακτικά, ο χρόνος ζωής των ΧΥΤΑ, μπορεί να διπλασιασθεί ή να τριπλασιασθεί ή και να αυξηθεί πολύ περισσότερο, ανάλογα με τη μείωση των απορριμμάτων που θα επιτευχθεί, με τεράστια οικονομικά οφέλη για όλη την κοινωνία, που στο επίπεδο μιας χώρας σαν την Ελλάδα μπορεί να είναι της τάξης πολλών δις €/15ετία. Άρα, με την ανακύκλωση υλικών αποκαθίστανται πιο γρήγορα οι χώροι ταφής, αυξάνεται σημαντικά ο χρόνος ζωής τους και εξοικονομούνται σημαντικοί οικονομικοί πόροι.

Μοντέλα Οργάνωσης

Υπάρχουν τρία μοντέλα οργάνωσης : Το Μοντέλο συλλογής με κάδους, το Μοντέλο συλλογής πόρτα-πόρτα και το Μοντέλο των κέντρων ανακύκλωσης. Επίσης, υπάρχει δυνατότητα να εφαρμόζεται συνδυασμός αυτών των μοντέλων, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες. Παρακάτω, γίνεται σύντομη παρουσίαση αυτών των τριών μοντέλων συλλογής.

1. Μοντέλο Συλλογής με Κάδους

Τα ανακυκλούμενα υλικά τοποθετούνται από τους κατοίκους - παραγωγούς σε διαφορετικούς κάδους για κάθε υλικό ή σε κοινό κάδο για ορισμένα υλικά. Οι κάδοι

αδειάζουν με ειδικά οχήματα εφοδιασμένα με μηχανισμούς ανύψωσης. Στο μοντέλο αυτό διακρίνουμε τις εξής υποκατηγορίες:

- Μέθοδος “Green bins”: Παντού τοποθετούνται δύο κάδοι. Στον πρώτο τοποθετούνται τα ζυμώσιμα και στον δεύτερο όλα τα υπόλοιπα. Οι κάδοι συλλέγονται χωριστά και τα ζυμώσιμα οδηγούνται σε μονάδες μηχανικής ή και χειρονακτικής διαλογής, όπου απομακρύνονται οι ανεπιθύμητες προσμίξεις και τα υπόλοιπα οδηγούνται σε γραμμή κομπόστ. Τα υπόλοιπα του δεύτερου κάδου οδηγούνται σε ανάλογη μονάδα διαλογής.

- Μέθοδος των χωριστών για κάθε υλικό κάδων: Κατά τη μέθοδο αυτή εκτός από τους πυκνά τοποθετημένους κάδους αποκομιδής των απορριμμάτων τοποθετούνται σε κάποια σημεία (σημεία συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών) κάδοι διαφορετικού χρώματος, σήμανσης και ανοίγματος για τη συλλογή κάθε υλικού (οργανικά, χαρτί, μέταλλα, γυαλί, επικίνδυνα υλικά κ.λπ.). Ανάλογα με το σημείο τοποθέτησης διακρίνονται οι εξής υποπεριπτώσεις: 1^η. Οι κάδοι κοντά στις κατοικίες και 2^η. Κάδοι ή Containers σε κεντρικά σημεία.

2. Μοντέλο Συλλογής Πόρτα-Πόρτα

Στο μοντέλο αυτό οι κάτοικοι (νοικοκυριά, εμπορικά καταστήματα κα.) βγάζουν στο πεζοδρόμιο μπροστά από την πόρτα τους τα προς ανάκτηση υλικά σε μέρες που έχουν προκαθορισθεί από τον φορέα ανακύκλωσης. Εν συνεχεία τα υλικά συλλέγονται από τον φορέα και οδηγούνται για τελική χρήση. Με το μοντέλο αυτό συνήθως ανακτώνται χαρτί, γυάλινες φιάλες, καθώς επίσης και κουτιά αλουμινίου. Για την επιτυχία αυτού του μοντέλου θα πρέπει οι κάτοικοι να βγάζουν τα υλικά κάπως προετοιμασμένα (π.χ. εφημερίδες και περιοδικά δεμένα με σπάγκο, τα γυάλινα μπουκάλια χωρίς μεταλλικά ή πλαστικά πώματα κ.λπ.)

3. Μοντέλο των Κέντρων Ανακύκλωσης

Σε ειδικές εγκαταστάσεις (Κέντρα Ανακύκλωσης) οι πολίτες μεταφέρουν τα προς ανάκτηση υλικά, είτε εθελοντικά είτε έναντι κάποιας ανταμοιβής που αποτελεί κίνητρο για τη συμμετοχή τους. Εν συνεχεία τα υλικά υφίστανται κάποια επεξεργασία (καθαρισμός προσμίξεων, δεματοποίηση κ.λπ.) και μεταφέρονται στους αντίστοιχους τελικούς αποδέκτες (εμπόρους, βιομηχανίες κ.λπ.).(Wikipedia, 17/04/2015).

1.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Οι μέθοδοι ανακύκλωσης και οι αντίστοιχες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται, διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Η Ελλάδα βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο. Παρακάτω ακολουθούν οι πέντε πιο αποτελεσματικές μέθοδοι παγκοσμίως που κυριολεκτικά «απαλλάσσονται» από το πρόβλημα των σκουπιδιών και φυσικά χωρίς να δημιουργούν πρόβλημα. (Γεώργιος Κεραμιτζόγλου, 11/02/1013)

Το μοντέλο που έχει υιοθετήσει το Σουηδικό κράτος, αποτελεί ένα από τα καλύτερα του κόσμου. Όχι μόνο απαλλάσσονται από τα απορρίμματα, αλλά ζεσταίνουν και τους κατοίκους των πόλεων. Πιο συγκεκριμένα τα σκουπίδια έχουν μετατραπεί σε θερμότητα και ηλεκτρική ενέργεια που καλύπτει πλήρως τις ανάγκες περισσότερο από το ¼ των κατοικιών της χώρας. Μάλιστα η χώρα εισάγει απορρίμματα από τη γειτονική Νορβηγία εξυπηρετώντας έτσι οικονομικά και τη γειτονική Νορβηγία. (Μητρόπουλος Π., 2007)

Στην Ασία και συγκεκριμένα στην Ιαπωνία, στην χώρα της τεχνολογίας και των οικιακών συσκευών, τα ηλεκτρικά απορρίμματα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα σοβαρό πρόβλημα. Ωστόσο, η Ιαπωνική κυβέρνηση έχει λύσει ήδη το πρόβλημα, αφού εδώ και μία δεκαετία ένας νόμος υποχρεώνει να αναλαμβάνει την ευθύνη τόσο οι κατασκευαστές όσο και οι καταναλωτές. Πιο συγκεκριμένα εάν κάποιος επιθυμεί να πετάξει την παλιά του ηλεκτρική συσκευή δεν μπορεί να το πράξει, είναι υποχρεωμένος να την ανακυκλώσει και να καταβάλει το «τέλος ανακύκλωσης» (το οποίο προσαρμόζεται ανάλογα με το μέγεθος της συσκευής). Το κόστος υπολογίζεται για παράδειγμα για μια μικρή τηλεόραση στα 14 ευρώ, ενώ για μια πιο μεγάλη συσκευή όπως είναι ένα ψυγείο υπολογίζεται στα 24 ευρώ. Στη συνέχεια εταιρείες όπως η Panasonic αναλαμβάνουν να τεμαχίσουν τις συσκευές με σκοπό να ανακυκλωθούν ενώ το αξιοσημείωτο είναι πως την διαδικασία μπορεί να παρακολουθήσει το κοινό.

Στην γειτονική μας χώρα την Ιταλία έχει θεσπιστεί πολύ αυστηρή νομοθεσία για την ανακύκλωση και την καθαριότητα των πόλεων. Για παράδειγμα στην Ρώμη ο νόμος υποχρεώνει τους πολίτες να διαχωρίζουν τα ανακυκλώσιμα υλικά από τα υπόλοιπα σκουπίδια και αυτά θα πρέπει να βρίσκονται σε απόσταση 500 μέτρα από την πόρτα των σπιτιών τους σε κάδους ανακύκλωσης. Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν δεν τηρείται ο νόμος το πρόστιμο μπορεί να αγγίξει και τα 600 ευρώ.

Σε μία χώρα όπως είναι το Βέλγιο που χαρακτηρίζεται από την βαριά οικονομία της η οποία στηρίζεται αρκετά στην αυτοκινητοβιομηχανία, έχει πετύχει σημαντικό ποσοστό ανακύκλωσης που αγγίζει το 91% στη διάλυση των αυτοκινήτων, ενώ προσδοκεί να φτάσει το 95% μέχρι το 2015.

Ένας πρωτότυπος τρόπος που μεταχειρίζεται τον μεγάλο όγκο σκουπιδιών έχει υιοθετήσει ο Καναδάς. Η κυβέρνηση ανακυκλώνει τα λάστιχα. Δηλαδή επαναχρησιμοποιούνται σε κατασκευές για παιδικές χαρές ή αναμειγνύονται με την ασφάλτο για την κατασκευή δρόμων. Επίσης, σε κάποιες πόλεις ανακυκλώνουν και τις γόπες των τσιγάρων το οποίο ξεκίνησε σε ένα πιλοτικό πρόγραμμα με ειδικούς

κάδους τα οποία θα συλλέγονται και θα μετατρέπονται σε διαφορετικά προϊόντα όπως πλαστικές παλέτες. (Ελεάννα Μάνεση, 17/10/2011)

1.3 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ευρώπη, η χρήση πόρων και κατ' επέκταση ο όγκος αποβλήτων συνεχίζει να αυξάνεται και σε αρκετές περιπτώσεις να σταθεροποιείται. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις σε κάθε κράτος ξεχωριστά με τον τρόπο που διαχειρίζονται τους πόρους τους και συνεπώς και την παραγωγή των αποβλήτων, οι οποίοι κυρίως οφείλονται στις κοινωνικές και τις πολιτικές συνθήκες καθώς και στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση που διαφέρει σε κάθε κράτος.

Πιο συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Ένωση παράγει συνολικά κάθε έτος 2,6 δισεκατομμύρια τόνους αποβλήτων για το έτος 2008, δηλαδή 5,4 τόνους ανά άτομο. Η κατάσταση αυτή άλλαξε με την τροποποίηση της νομοθεσίας για την σωστή διαχείριση των αποβλήτων. Διαπιστώνουμε επίσης πως το 32% των αποβλήτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέρχεται από οικοδομικές δραστηριότητες, το 27% από λατομεία και μεταλλεία και το υπόλοιπο 41% από την βιομηχανία, τα νοικοκυριά και άλλες δραστηριότητες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ακολουθεί μια μεταβατική πολιτική που στόχο έχει την μετατροπή των αποβλήτων σε πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής και την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και την ανάδειξη ενός μοντέλου που θα είναι αποδοτικό και λειτουργικό στην οικονομία.

Σύμφωνα με στοιχεία της επιτροπής περιβάλλοντος της κοιμισιόν η ανακύκλωση ξεπερνά κατά πολύ τους στόχους που έχε θέσει η επιτροπή. Σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης όπως το Βερολίνο, η Κοπεγχάγη, το Παρίσι, το Λονδίνο, το Άμστερνταμ, η Ρώμη κ.τ.λ., η ανακύκλωση αγγίζει το 80%. Παράλληλα λειτουργούν μονάδες διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών, μονάδες κομποστοποίησης και μονάδες θερμικής επεξεργασίας, ενώ ελάχιστοι είναι οι Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) στους οποίους συγκεντρώνονται οι ελάχιστες ποσότητες αποβλήτων. (Τζαμπάζη Ε.,2005)

1.4 ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΕΙΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ-ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η αποθήκευση σε χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ) αναφέρεται στα στερεά απόβλητα. Ένα σημαντικό τμήμα των στερεών αποβλήτων οδηγείται σε ΧΥΤΑ. Οι Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων είναι ειδικά διαμορφωμένοι χώροι στους οποίους γίνεται η ταφή των απορριμμάτων. Οι χώροι είναι διαμορφωμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτρέπεται η διαφυγή τοξικών, οργανικών και άλλων αποβλήτων στο περιβάλλον και στον υδροφόρο ορίζοντα κατοικημένων περιοχών που ενδέχεται να βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από το έργο αυτό. Αυτό φυσικά επιτυγχάνεται με την στεγανοποίηση των απορριμμάτων με τσιμέντο, χώμα, πλαστικές μεμβράνες και άλλα υλικά.(Βικιπαίδεια, 26/03/2015)

Η διάρκεια ζωής ενός τέτοιου έργου ανέρχεται σε τριάντα έτη. Ύστερα από το πέρας αυτού του χρονικού διαστήματος έπεται το κλείσιμο των χώρων απόθεσης για λόγους καθαρά περιβαλλοντικούς με σκοπό την ανάπλαση του χώρου που υπολογίζεται στα είκοσι έτη.(Βικιπαίδεια, 15/11/2014)

Η Ελλάδα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει πληθυσμό 10.815.197, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Στην Ελλάδα έχει υιοθετηθεί το μοντέλο των Χ.Α.Δ.Α. και Χ.Υ.Τ.Α.. Σήμερα λειτουργούν 77 Χ.Υ.Τ.Α. και εξυπηρετούν 8.000.000 κατοίκους περίπου, με συνολικό όγκο αποβλήτων τους 3 τόνους. Ακόμη στην χώρα μας λειτουργούν 3036 Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.) από τους οποίους 316 είναι ενεργοί, οι 429 σε διαδικασία άμεσης αποκατάστασης ενώ οι 2291 έχουν ήδη αποκατασταθεί. (Α. Μαυρόπουλος-Β. Στοϊλόπουλος-Κ. Κολοκοτρώνη-Ε. Φαγογένη, 2002)

Τα κριτήρια καταλληλότητας για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ βασίζονται σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά, χωροταξικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του τόπου. Κάθε κριτήριο περιλαμβάνει τις κατηγορίες που περιλαμβάνουν όλες τις περιοχές που είναι κατάλληλες για χωροθέτηση του χώρου διάθεσης ή αποθήκευσης ή άλλης επικίνδυνης δραστηριότητας και τις κατηγορίες που περιλαμβάνουν τις ακατάλληλες για χωροθέτηση περιοχές. Τα κριτήρια αποκλεισμού μπορούν να βασίζονται επίσης και σε νομοθετικούς περιορισμούς της εκάστοτε Περιφέρειας.

Οι ΧΥΤΑ αποτελούν το βασικό μοντέλο διαχείρισης στην Ελλάδα παρά τις προειδοποιήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πρόστιμα εάν δεν ισχύσει η νομοθεσία περί παύσης της λειτουργίας των ΧΥΤΑ και προώθηση-ανάδειξη ΧΥΤΥ(Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων). Ο σχεδιασμός για την διαχείριση των απορριμμάτων ξεκίνησε πριν από περίπου δώδεκα χρόνια με βασικό στόχο την εξάλειψη των Χ.Α.Δ.Α. και την προώθηση ενός πιο σύγχρονου μοντέλου διαχείρισης απορριμμάτων. Με αυτόν τον τρόπο θα γινόταν μετάβαση από τους αρχικούς χώρους υγειονομικής ταφής σε ολοκληρωμένες εγκαταστάσεις διάθεσης απορριμμάτων (Ο.Ε.Δ.Α.). Το αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία πολυάριθμων Χ.Υ.Τ.Α.

Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε την δημιουργία εκατόν εικοσιτεσσέρων Χ.Υ.Τ.Α. που θα διαμορφώνονταν από τις περιφέρειες και στόχευε στο κλείσιμο όλων των παράνομων χώρων διάθεσης(χωματερές) και αντικατάσταση αυτών με Χ.Υ.Τ.Α. μέχρι τις 21/12/2008, οπότε και έληγε η δικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τις ανεξέλεγκτες χωματερές όμως δυστυχώς ούτε αυτό κατέστη δυνατό.(Tzampazi.gr, Ιούνιος 2005)

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η περιφέρεια Ηπείρου, καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας ,έχοντας στα δυτικά της, το Ιόνιο Πέλαγος και βορειοανατολικά την Πίνδο. Παρότι, η γεωγραφική της θέση στο χάρτη, θεωρείται απομονωμένη, εν τούτοις αποτελεί, πύλη εισόδου και εξόδου, προς και από, τα Βαλκάνια και τη Δυτική Ευρώπη.

Η περιφέρεια Ηπείρου, κατέχει 4 περιφερειακές ενότητες:

1. Την Περιφερειακή ενότητα Άρτας
2. Την Περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας
3. Την Περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων
4. Και την Περιφερειακή ενότητα Πρεβέζης.

(Βικιπαίδεια, 8/12/2014)

Η διοικητική έδρα της περιφέρειας βρίσκεται στα Ιωάννινα. Η περιφέρεια Ηπείρου έχει έκταση, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού που έγινε το 2011 από την αρμόδια υπηρεσία(ΕΛ.ΣΤΑΤ): *έκταση 9.203(km²) και πληθυσμό 336.650 άτομα.*

1. *Η περιφερειακή ενότητα Άρτας έχει: έκταση 1662(km²) και πληθυσμό 67.870 άτομα.*
2. *Η περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας έχει: έκταση 1515(km²) και πληθυσμό 43.660 άτομα.*
3. *Η περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων έχει: έκταση 4990(km²) και πληθυσμό 167.400 άτομα.*
4. *Και η περιφερειακή ενότητα Πρεβέζης έχει: έκταση 1036(km²) και πληθυσμό 57.720 άτομα.*

(Περιφέρεια Ηπείρου, Σεπτέμβριος 2011)

2.2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α

2.2.1 ΑΙΤΙΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ Χ.Υ.Τ.Α

Η Διαχείριση των απορριμμάτων αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών. Οι κυριότεροι παράγοντες που συμβάλλουν στην όξυνση του προβλήματος, είναι η συνεχώς αυξανόμενη κατανάλωση όπως αυτή προκύπτει από τις αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα των πολιτών, στην μεγάλη αύξηση υλικών συσκευασίας, στη χρησιμοποίηση ουσιών που δύσκολα αποδομούνται στα προϊόντα ευρείας χρήσης, η αυξανόμενη συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα και η μη ευαισθητοποίηση των πολιτών πάνω στο θέμα αυτό.

Έτσι για χρόνια στη χώρα μας είχαν δημιουργηθεί χώροι αποθήκευσης απορριμμάτων. Για την ακρίβεια είναι χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, οι ονομαζόμενοι Χ.Α.Δ.Α. Περιβαλλοντικά οι χώροι αυτοί, δημιουργούν μεγάλα προβλήματα ρύπανσης και μόλυνσης και των περιοχών που βρίσκονται κοντά αλλά και μακροχρονίως στο περιβάλλον, δηλαδή στη χλωρίδα και την πανίδα.

Έτσι και έπειτα από περιβαλλοντικές μελέτες το κράτος κλείνει τους Χ.Α.Δ.Α και τους αντικαθιστά με Χ.Υ.Τ.Α ως μια καλύτερη λύση και πιο φιλική προς το περιβάλλον. Η διαμόρφωση των χωρών αυτών γίνεται με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε τα τοξικά οργανικά απόβλητα αλλά και άλλα απόβλητα να μη διαφεύγουν στο γύρο περιβάλλον ή στον υδροφόρο ορίζοντα.

Στην περίπτωση των Ιωαννίνων, τα προβλήματα της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ είναι πολλά. Τα κυριότερα προβλήματα όμως είναι: πολιτικά, κοινωνικά, και οικονομικά. Εμείς σε αυτό το κεφάλαιο, επικεντρωνόμαστε στα πολιτικά προβλήματα.

Η πηγή των προβλημάτων είναι η Ελληνική νομοθεσία για τη χωροθέτηση των ΧΥΤΑ και η νομοθεσία που διέπει την αντικατάσταση των ΧΑΔΑ με ΧΥΤΑ ή ΧΥΤΥ.

Το πρόβλημα δηλαδή είναι γενικότερο, διότι, ενώ οι χωματερές κηρύσσονται παράνομες, για την αποδεδειγμένη ρύπανση που προκαλούν στο περιβάλλον, το κράτος με νομοθεσία, δημιουργεί και νομιμοποιεί διαφορετικού τύπου και προδιαγραφών “χωματερές”, τους ΧΥΤΑ, ως λιγότερο ρυπογόνο λύση, χωρίς όμως να αντιμετωπίζει με το βέλτιστο τρόπο το πρόβλημα. Που είναι ο συνεχής και αυξανόμενος όγκος απορριμμάτων.

Οι λύσεις αυτές εκτός του ότι διαιώνίζουν το πρόβλημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος, είναι εξαιρετικά ακριβές , ενώ έχουν λιγοστό χρόνο ζωής, μόλις 30 έτη. Και μετά;

Και μετά χρειάζονται, τουλάχιστον 20 χρόνια εξυγίανσης της περιοχής, με διάφορα συστήματα, που κοστίζουν αρκετά. Και έπειτα, θα πρέπει να δημιουργηθεί κάπου αλλού, κάποιος άλλος ΧΥΤΑ, με μελέτες σχετικές για το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό έργων διαχείρισης απορριμμάτων για κάθε περιοχή εκ νέου.

Αυτή η διαδικασία έχει ως αποτέλεσμα, τη δημιουργία συνεχώς αυξανόμενου κόστους για μελέτες και εγκαταστάσεις χωρίς λόγο. Ενώ θα μπορούσαν να ακολουθηθούν εναλλακτικά μοντέλα διαχείρισης των απορριμμάτων που είναι, σαφώς πιο φτηνά, που δημιουργούν θέσεις εργασίας, που μειώνουν το πρόβλημα αποτελεσματικά, που δεν εξυπηρετούν συμφέροντα μεγάλων εταιρειών και επιχειρηματιών και σέβονται απολύτως το περιβάλλον και αποτελούν δε μόνιμες λύσεις αντιμετώπισης και όχι περιοδικές .(Αλμπάνης Τ., 12-1-2007)

2.2.2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΣΗΣ ΧΥΤΑ

Ο ορθός σχεδιασμός ενός Χ.Υ.Τ.Α βασίζεται στην κάλυψη συγκεκριμένων παραμέτρων. Κάποιες από τις παραμέτρους αυτές είναι:

- Η εξασφάλιση της στεγανότητας
- Η σταθερότητα των γεωλογικών σχηματισμών
- Οι αποστάσεις από, ποτάμια και λίμνες, ώστε να διατηρούνται ανεπηρέαστοι οι υδροφόροι ορίζοντες της εκάστοτε επιλεγμένης περιοχής.
- Οι αποστάσεις από πόλεις
- Και οι αποστάσεις από αρχαιολογικούς χώρους, βιοτόπους, αεροδρόμια κλπ.

(Μητρόπουλος Π., 2007)

Για την επιλογή της θέσης ενός Χ.Υ.Τ.Α, που αποτελεί μείζον ζήτημα για την ορθή του λειτουργία, παίζουν ρόλο παράγοντες όπως:

- Το κλίμα
- Η μορφολογία του εδάφους
- Η απόσταση από την πηγή γένεσης των απορριμμάτων
- Οι υδρογεωλογικές συνθήκες
- Η σεισμικότητα της επιλεγμένης περιοχής
- Και η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΗ

(Χρυσοστόμου Βασιλεία, 18/06/2012)

2.2.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΗΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΗΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Συγκεκριμένα, στην περίπτωση του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό προκύπτουν προβλήματα, με βάση τα κριτήρια της Ελληνικής νομοθεσίας, όπως δίνονται παρακάτω. Τα κριτήρια αυτά διέπουν τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και τα κριτήρια επιλογής των θέσεων εγκατάστασης και διαχείρισης αποβλήτων που καθορίζεται κυρίως από τις ΚΥΑ 69728/96, 113944/97 και 114218/97, οι οποίες αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου που θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες αρχές των περιβαλλοντικών πολιτικών για τα απορρίμματα.

1. Οι ΚΥΑ 69728/96 και 113944/97 ορίζουν τις γενικές κατευθύνσεις της διαχείρισης των αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα: α) θέτουν το γενικό πλαίσιο και τους διαχρονικούς στόχους για τη μελέτη και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, β) θεσπίζουν τους όρους καταλληλότητας και τα κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και επιλογής των χώρων διάθεσης και αξιοποίησης των στερεών απορριμμάτων (π.χ. να μην προκαλείται αλλοίωση του τοπίου, να μην δημιουργούνται κίνδυνοι στο νερό, το έδαφος και τον αέρα, κ.α.), γ) καθιερώνουν τις διαδικασίες και τους όρους του σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων (καθορισμός αρμόδιων φορέων διαχείρισης, επιλογή 15 μεθόδου διαχείρισης, οικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες, γεωλογικά, χωροταξικά, κλιματολογικά στοιχεία, κ.ά.).

2. Η ΚΥΑ 114218/97 θεσπίστηκε για να διαμορφώσει τις τεχνικές προδιαγραφές στις απαιτήσεις των ΚΥΑ 69728/96 και 113944/97, ορίζοντας: τους χώρους διάθεσης (έργα διαχείρισης ομβρίων, συστήματα μόνωσης πυθμένα, διαχείριση στραγγισμάτων και βιοαερίου, κ.λπ.), τον εξοπλισμό προσωρινής αποθήκευσης και συλλογής απορριμμάτων (τυποποίηση κάδων, συχνότητα πλύσης κάδων, συχνότητα δρομολογίων, κ.λπ.) και τις μονάδες ανάκτησης ή κομποστοποίησης (εξοπλισμός, διαδικασίες). Ακόμη, η συγκεκριμένη ΚΥΑ αναλύει τα κυριότερα σημεία των προγραμμάτων ανακύκλωσης όπως για παράδειγμα είναι το σύστημα συλλογής και οι δραστηριότητες για την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

3. ΚΥΑ 50910/2727 (ΦΕΚ 1909/22-12-2003) «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης». Περιλαμβάνει τις κατηγορίες αποβλήτων και τις τεχνικές προδιαγραφές σύνταξης των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης στερεών αποβλήτων.

4. ΚΥΑ 29407/3508/2002 (ΦΕΚ 1572B/16-12-2002) «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή αποβλήτων».

5. ΚΥΑ 114218/97 (ΦΕΚ 1016 Β/17-11-97) «Κατάρτιση πλαισίου προδιαγραφών και γενικών προγραμμάτων διαχείρισης στερεών αποβλήτων». Περιλαμβάνει το πλαίσιο τεχνικών προδιαγραφών διαχείρισης στερεών αποβλήτων, τους όρους και τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής θέσεων εγκατάστασης διαχείρισης αποβλήτων.

6. ΚΥΑ 49541/1424/86 (ΦΕΚ 358Β'/17-5-1996) «Στερεά απόβλητα σε συμμόρφωση με την οδηγία 75/422/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1975». Ορίζει τις διαδικασίες για την έγκριση της λειτουργίας ενός χώρου διάθεσης απορριμμάτων.

7. ΚΥΑ 69269/5387/90 (ΦΕΚ 678Β'/25-10-1990) «Κατάταξη έργων και 16 δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μ.Π.Ε. και λοιπές συναφείς διατάξεις σύμφωνα με τον Ν.1650/1986». Αναφέρεται στις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε ΧΥΤΑ.

8. Νόμος 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/18-10-86) «Για την προστασία του περιβάλλοντος». Σε ΧΥΤΑ δεν γίνονται δεκτά τα υγρά απόβλητα, απόβλητα που είναι διαβρωτικά, εκρηκτικά, οξειδωτικά ή εύφλεκτα, απόβλητα νοσοκομείων, απόβλητα που εκπέμπουν ενοχλητικές οσμές και χημικά απόβλητα που έχουν χαρακτηριστεί ως επικίνδυνα.

(Δημήτριος Π. Κομίλης, 2012)

Τα οποία άρθρα παραβιάστηκαν με υποκειμενικά κριτήρια, από την εκάστοτε τοπική πολιτική ηγεσία, λόγω μικροσυμφερόντων και τοπικισμών, καταπατώντας ακόμα και διεθνής συνθήκες, όπως η συνθήκη NATURA που διέπει τη περιοχή του Ελληνικού προκειμένου να επιλεγεί ο συγκεκριμένος χώρος για τη χωροθέτηση.

Συνεπώς αντιλαμβανόμαστε ότι η Ελληνική νομοθεσία έχει πάρα πολλές ελλείψεις στη διατύπωσή της, για τον τρόπο που λαμβάνονται αποφάσεις από τις αρμόδιες τοπικές αρχές της κάθε προτεινόμενης περιοχής για τη χωροθέτηση Χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων.

Ερευνώντας λοιπόν και άλλες μελέτες που έχουν γίνει για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ, αντιληφθήκαμε ότι υπάρχουν ελλείψεις νομοθετικού περιεχομένου και στο Ευρωπαϊκό δίκαιο που διέπει τα κριτήρια επιλογής κατάλληλου χώρου για έναν ΧΥΤΑ. Συγκεκριμένα, υπάρχουν τρία κριτήρια καταλληλότητας χωροθέτησης. Τα ποία είναι:

1^ο Κριτήρια καταλληλότητας: Το οποίο περιλαμβάνει τη δημιουργία θεμάτων που έχουν ως βάση διάφορα κριτήρια καταλληλότητας όπως παρατίθενται και ανωτέρω. Κάθε κριτήριο περιλαμβάνει δύο βασικές κατηγορίες : Τις κατηγορίες που περιλαμβάνουν όλες τις περιοχές που είναι κατάλληλες για να χωροθετηθεί χώρος ΧΥΤΑ για διάθεση ή αποθήκευση των απορριμμάτων. Και τις κατηγορίες που περιλαμβάνουν τις ακατάλληλες περιοχές για χωροθέτηση, οι οποίες βαθμολογούνται

με βαθμό 1(ένα), εάν είναι κατάλληλες, ενώ οι ακατάλληλες με βαθμό 0(μηδέν).(Δημήτριος Κομίλης,2012)

Τα κριτήρια αποκλεισμού βασίζονται και σε νομοθετικούς περιορισμούς της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης. Εκτός των νομοθετικών περιορισμών όμως, οι επιστήμονες μπορούν να συμπεριλάβουν ή να αυξήσουν τους ελάχιστους περιορισμούς για την ασφάλεια της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

Τα “κενά” της Ελληνικής νομοθεσίας, γίνονται απτά στο 1^ο κριτήριο. Διότι τα κριτήρια αποκλεισμού κάποιας περιοχής, συγκεκριμένα ως χρησιμοποιήσουμε την περίπτωση του Ελληνικού στα Ιωάννινα, δεν καθορίζονται άμεσα από την Ελληνική νομοθεσία. Διαφορετικοί επιστήμονες μπορούν να προσθέσουν, να αφαιρέσουν ή και να εξειδικεύσουν κάποια κριτήρια αποκλεισμού.

Συνεπώς είναι προφανές ότι αν αποκλειστούν όλες οι δυνατές περιοχές για χωροθέτηση ΧΥΤΑ με βάση τα κριτήρια που υπάρχουν, τότε πρέπει να επανεξετασθούν και να μειωθούν οι περιορισμοί κάποιων κριτηρίων! Για παράδειγμα, υπάρχουν περιπτώσεις πολλών μικρών Ελληνικών νησιών που ήταν καταχωρημένα στη ζώνη NATURA 2000 και θα έπρεπε να αποκλείονται πλήρως, από οποιαδήποτε δραστηριότητα κατασκευής ΧΥΤΑ. Πράγμα που δεν έγινε, όπως ακριβώς και στην περίπτωση του Ελληνικού στα Γιάννενα!.

2^ο Κριτήριο Μελέτης πεδίου: Σε αυτό το κριτήριο μελετάται μετά τον αποκλεισμό των ακατάλληλων περιοχών, η προσεκτικότερη μελέτη των κατάλληλων περιοχών με τη βοήθεια χαρτών και επιτόπιας επίσκεψης. Σε αυτό το στάδιο αποκλείονται οι περιοχές που δεν αποκλείστηκαν κατά το 1^ο βήμα, αφού με την επιτόπια επίσκεψη μπορεί πάντα να φανερωθεί κάποια πληροφορία που πιθανότατα να μην είχε καταγραφεί πριν σε χάρτες. Ως αποτέλεσμα του δευτέρου βήματος είναι η επιλογή συγκεκριμένων υποψηφίων χώρων, οι οποίοι αξιολογούνται με διαδικασία βαθμολόγησης της καταλληλότητας του. Όπως έγινε και στην περιοχή του Ελληνικού.(Δημήτριος Κομίλης,2012)

3^ο Κριτήριο, είναι η ιεράρχηση υποψηφίων χώρων: Στο τρίτο βήμα της μεθοδολογίας μελετούμε τη βαθμολόγηση-ιεράρχηση των περιοχών που δεν αποκλείστηκαν στο 1^ο βήμα. Η βαθμολόγηση στηρίζεται στην ανάπτυξη κριτηρίων βαθμολόγησης και σε κάποιους συντελεστές βαρύτητας για το κάθε κριτήριο. Να τονίσουμε σε αυτό το σημείο ότι δεν υπάρχει κάποια διεθνώς αποδεκτή μέθοδος βαθμολόγησης των χώρων αυτών. Οι συντελεστές βαρύτητας είναι συνήθως υποκειμενικοί, ενώ λίγες μέθοδοι έχουν ενσωματώσει τεχνικές για την αντικειμενική βαθμολόγηση των υποψηφίων χώρων.(Δημήτριος Κομίλης,2012)

Τα κύρια κριτήρια βαθμολόγησης υποψηφίων χώρων είναι:

1. Υδρογεωλογικά (υδραυλική αγωγιμότητα υποβάθρου και μανδύα αποσάθρωσης)
2. Μέγεθος λεκάνης απορροής ανάντη του ΧΥΤΑ
3. Τοπογραφικές κλίσεις της εν λόγω περιοχής
4. Χρήσεις γης και ιδιοκτησιακό καθεστώς
5. Προσβασιμότητα στο χώρο
6. Κόστος έργων υποδομής
7. Κεντροβαρικότητα χώρων και κόστος μεταφοράς απορριμμάτων
8. Επάρκεια υλικού χωματοκάλυψης
9. Χρόνος ζωής ΧΥΤΑ
10. Κλιματολογικά κριτήρια
11. Οικολογική ευαισθησία περιοχής
12. Απόσταση από οικισμούς
13. Επιδράσεις σε οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής
(Δημήτριος Κομίλης,2012)

Η μεθοδολογία που περιγράφηκε, είναι απλά ένα εργαλείο λήψης των αποφάσεων, δεν εξάγει πάντα τη βέλτιστη λύση αφού μια τέτοια λύση είναι και αποτέλεσμα κοινωνικών αποφάσεων.(Ανδρεόπουλος Δημήτρης, 04/06/2010)

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι, τελικώς η δημιουργία ΧΥΤΑ στην περιοχή του Ελληνικού στα Ιωάννινα, που έγινε κατ' εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων μπορεί να είναι, νομιμοφανής με βάσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, αλλά όχι κατ' ανάγκη και αποτελεσματική για το περιβάλλον της περιοχής. Παρατηρούμε δηλαδή, ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, είναι έτσι διαμορφωμένο, που να είναι ελαστικό με τα συμφέροντα των εργολάβων και των εκάστοτε τοπικών αρχών και ενάντια στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο περιβάλλον. Όπως έγινε και στην περίπτωση του Ελληνικού αλλά και σε άλλες περιοχές ανά την Ελλάδα(Κερατέα, Γραμματικό κ.α.)

2.2.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Σημαντικό ρόλο στα γεγονότα και στις εξελίξεις στη χωροθέτηση ΧΥΤΑ Ελληνικού έπαιξαν οι εμπλεκόμενοι φορείς στην προσπάθειά τους να λύσουν το πρόβλημα. Προφανώς η στάση των φορέων που συνέβαλαν στον χωροθετικό σχεδιασμό διόγκωσε το πρόβλημα των κοινωνικών αντιδράσεων στην περίπτωση της χωροθέτησης στη θέση Ελληνικό.

Μέσα από την εμπλοκή των διαχειριστικών αρχών σε συνδυασμό με τους υποστηρικτικούς φορείς γίνεται προσπάθεια να αντληθούν κάποια συμπεράσματα για το φαινόμενο NIMBY όπως αυτά προκύπτουν από την λήψη αποφάσεων των διαχειριστικών αρχών, γνωμοδοτικών οργάνων.(Σερπάνου Α.,2007)

2.2.4.1 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η Περιφέρεια Ηπείρου ως αρμόδια αρχή για τον σχεδιασμό και την επιλογή της χωροθέτησης και της διαχείρισης των απορριμμάτων έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο για την πρόοδο των ενεργειών αυτών. Ως η εξουσιοδοτημένη τοπική αρχή είναι υπεύθυνη για τις παρατυπίες και τις στρεβλώσεις όπως αυτές σκιαγραφήθηκαν κατά την διάρκεια επιλογής του έργου.

Η Γενική Γραμματεία σε συνεργασία με την πολιτική αρχή κλήθηκαν να αναλάβουν ένα μείζον ζήτημα, αυτό της διαχείρισης των απορριμμάτων και την επιλογή που έπρεπε να επιλυθεί. Το πρόβλημα του ζητήματος εντοπίζεται σε δύο σημεία: αφενός στις Ευρωπαϊκές οδηγίες όπου η χώρα μας δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε ένα αποτελεσματικό και ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης-ανάπτυξης της διαχείρισης των απορριμμάτων. Και αφετέρου ο νομός Ιωαννίνων αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα νομοθετικών ελλείψεων για τις υποδομές της διαχείρισης των απορριμμάτων ως αποτέλεσμα των αδιεξόδων και καθυστερήσεων για την άμεση επίλυση του προβλήματος.

Το πρόβλημα στο σύνολο του εντοπίζεται στην θέσπιση νόμων της Ελληνικής νομοθεσίας η οποία θα έπρεπε να ακολουθεί τις κοινοτικές οδηγίες για την πρόληψη και επεξεργασία των απορριμμάτων πριν την διάθεση τους παρ' όλα αυτά εκκρεμεί ακόμα ο τρόπος της τελικής διάθεσης όπου τις περισσότερες φορές η διάθεση γίνεται ανεξέλεγκτα. Η Ελλάδα καταφεύγει σε παράνομες ενέργειες με βάση τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν εφαρμόζει σωστά καμία μέθοδο επεξεργασίας και την σωστή λειτουργία της διάθεσης των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ. Επομένως πρώτο μέλημα της Ελλάδας είναι η ολοκλήρωση όλων των ΧΥΤΑ. Στην προσπάθεια των τοπικών αρχών και του κράτους να υλοποιήσουν όσο το συντομότερο δυνατό την επιλογή για την κατασκευή ΧΥΤΑ έτσι ώστε να αποφευχθούν κυρώσεις, έρχονται αντιμέτωποι με κοινωνικοοικονομικά συμφέροντα.

Συγκεκριμένα, αντιλαμβανόμαστε ότι η αρμόδια αρχή(Γ.Γ.Π.Η.) αντιμετώπισε δυσκολίες για την χωροθέτηση του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό καθώς με τις ελλειμματικές προσεγγίσεις και με παρασκηνακές αποφάσεις υπονόμισαν τον χαρακτήρα και την φύση για την υπεύθυνη επιλογή της θέσης του ΧΥΤΑ. Παραδόξως το ανωτέρω βεβαιώθηκε εν μέρει και από τη Νομαρχιακή αρχή όπου συγκεκριμένα ο νομάρχης αναφέρει σε δήλωσή του (13-7-2005) «.. η διαδικασία που ακολουθήθηκε κατά το παρελθόν, διαμόρφωσε αρνητική εικόνα για το ΧΥΤΑ, που δεν ανταποκρίνεται στην

πραγματικότητα και πάνω από όλα δεν αναδεικνύει τα οφέλη που προκύπτουν για την περιοχή που θα τον φιλοξενήσει..».

Για να γίνει πιο κατανοητό, στη συνέχεια παρατίθενται οι ενέργειες και οι αποφάσεις μέσα από τις οποίες εκφράζεται η τρωτή διαδικασία επιλογής του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων στα Ιωάννινα καθώς και η σχέση τους με τις κοινωνικές αντιδράσεις:

Η απόφαση της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αποτέλεσε ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα παρέμβασης επί της νόμιμης διαδικασίας που δεν ακολουθήθηκε εξυπηρετώντας με αυτό τον τρόπο συμφέροντα της τότε ηγεσίας. Στη μελέτη αυτή προκρίνεται η θέση Ελληνικό ως υποψήφια για την χωροθέτηση του έργου χωρίς να υπάρξει τεκμηρίωση για την επιλογή της συγκεκριμένης θέσης, ενώ υποψήφια για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ επιλέγονται και η θέση Μάζια με την αιτιολογία της κοινωνικής αποδοχής και η θέση Φτέρη με πολιτική παρέμβαση της τότε Περιφέρειας. Η κίνηση αυτή κατήργησε τον τρόπο αξιολόγησης, την διαδικασία επιλογής των κατάλληλων θέσεων ακυρώνοντας έτσι οποιαδήποτε επιστημονική μελέτη είχε προηγηθεί καθιστώντας δυνατή την ακύρωση αποφάσεων με γνώμονα κριτήρια τόσο πολιτικά όσο και κοινωνικά σε επίπεδο πιέσεων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε λανθασμένες αποφάσεις. Οι παρασκηνιακές αυτές αποφάσεις που πάρθηκαν εκείνη την περίοδο δημιούργησαν την εντύπωση πως τέτοιου είδους αποφάσεις που διαστρεβλώνουν και δεν εναρμονίζονται με τις επιστημονικές μελέτες θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και στην στο μέλλον υπό τη σκιά των προσωπικών συγκρούσεων και συμφερόντων.

Το 2005 στην Περιφέρεια Ηπείρου διορίζεται νέος Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ο οποίος δηλώνει πως θα εκπονηθεί από την αρχή νέα Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων με παρόμοια χαρακτηριστικά όπως το 2003. Πιο συγκεκριμένα, ανακυκλώθηκαν οι ίδιες θέσεις που είχαν προταθεί μέχρι εκείνη την στιγμή κάνοντας κάποιες τροποποιήσεις στην τελική κατάταξη των θέσεων αλλά χωρίς να γίνει μία ουσιαστική προσπάθεια να γίνει κάποια ριζική αλλαγή στην εύρεση νέων θέσεων προς εξέταση για την καταλληλότητα για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ στο νομό. Η μελέτη αυτή εγκρίθηκε από την Περιφέρεια η οποία τελικώς δεν οδήγησε σε αποφάσεις που θα μπορούσαν να επιλύσουν το πρόβλημα της χωροθέτησης αφενός και αφετέρου βαθμολόγησε με διαφορετικό τρόπο τις προτεινόμενες θέσεις το 2005 από ότι το 2003. Ενώ για παράδειγμα, θα έπρεπε να συσταθεί μία επιτροπή η οποία θα έδινε μια αποτελεσματική λύση στο πρόβλημα και θα προχωρούσε σε αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής. Μέσα από αυτήν θα μπορούσε να ζητηθεί έστω και για λόγους συμβουλευτικούς από τους δήμους να προτείνουν έστω και μία θέση εντός των ορίων τους. Αντίθετα αξιολογήθηκαν οι ίδιες θέσεις που αναφέρονταν στα προηγούμενα χρόνια και σε συνδυασμό με τις αυθαίρετες ενέργειες έθεσαν υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του σχεδιασμού(απόρριψη της θέσης Τσιμπούρι, μετατόπιση της θέσης Ελληνικό κλπ).

Ακόμη θα πρέπει να επισημανθεί πως δεν αξιολογήθηκε λεπτομερώς η προτεινόμενη η εναλλακτική θέση την οποία πρότεινε ο δήμος ,την περίοδο επιλογής του έργου, για χωροθέτηση σε διαφορετική τοποθεσία εντός των ορίων του δήμου. Η κίνηση αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί κάπως ασυνήθιστη και επιπόλαια από την πλευρά της Περιφέρειας για έναν δήμο που επιλέγει να φιλοξενήσει το έργο με εναλλακτική τοποθεσία σε μία περίοδο που κανένας δήμος η κοινότητα δεν είναι διατεθειμένος να επιτρέψει την δημιουργία ενός τέτοιου έργου εντός των ορίων τους. Σημαντικό παράγοντα αποτέλεσαν οι αντιδράσεις άλλων δήμων ενώ δεν υπολογίστηκαν καθόλου οι αντιδράσεις των κατοίκων του Ελληνικού.

Από την άλλη, ενώ η διαχειριστική αρχή θα έπρεπε να αντισταθμίσει κάπως να συμφέροντα του δήμου με την παραχώρηση κάποιων δικαιωμάτων έτσι ώστε να μην υπάρξουν έντονες αντιδράσεις σε μία κρίσιμη περίοδο όπου η κοινωνική ανοχή μετατρέπεται σε κοινωνική αντίδραση. Ο ΧΥΤΑ είναι έτσι σχεδιασμένος ώστε να δέχεται τα απορρίμματα ολόκληρου του νομού για 30 ολόκληρα χρόνια. Η παραχώρηση προνομίων η οποία θα αντισταθμιζε την φόρτιση που είχε η περιοχή θα ήταν η ιδανικότερη και λιγότερο επώδυνη λύση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα την διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων την οποία αντί να αναλάβει ο δήμος φιλοξενίας ανέλαβε γειτονικός δήμος ο οποίος αρνήθηκε να συζητήσει την εναλλακτική θέση που πρότεινε η Δήμος Κατσανοχωρίων καθώς αυτή βρισκονταν κοντά στα διοικητικά όρια του.

Η στάση της Περιφέρειας στο συγκεκριμένο θέμα για την παύση των αντιδράσεων των ενδιαφερομένων ήταν για το έργο του ΧΥΤΑ είναι καθαρά μία επιστημονική διαδικασία η οποία δεν φέρει δικαίωμα αντίρρησης και θα πρέπει να χαιρεί σεβασμού. Με αυτή την πολιτική η Περιφέρεια απενοχοποίησε τον εαυτό της για την ευθύνη για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ, παρ' όλο που η Περιφέρεια έπαιρνε αποφάσεις καταλυτικές για το έργο, και εμφανίζει ως υπεύθυνο την επιστημονική ομάδα η οποία εκπόνησε τις σχετικές μελέτες για την επιλογή του έργου.

Κατά την διάρκεια της διαδικασίας χωροθέτησης είναι κοινό γνωστό ότι από πλευράς Περιφέρειας ότι η υπόθεση έπρεπε να κλείσει το συντομότερο δυνατό με οποιονδήποτε τρόπο. Από τη μία πλευρά η στάση αυτή μπορεί να δικαιολογηθεί καθώς η ΧΑΔΑ στη Δουρούτη και όλης της Ελλάδας έπρεπε να κλείσουν καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση πίεζε και τα πρόστιμα, που θα επιβάλλονταν σε περίπτωση που η Ελλάδα δεν εναρμονίζονταν με την κοινοτική νομοθεσία, ήταν μεγάλα. Από την άλλη όμως δεν διαχειρίστηκε με τον πλέον ορθό και αντέδρασε σπασμωδικά στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αντιδράσεων που προέκυψαν. Η Γ.Γ.Π.Η. από το 2003 έθετε χρονοδιάγραμμα επιτυχούς έκβασης της χωροθέτησης που σε καμία περίπτωση δεν τηρήθηκε. Μάλιστα ο Γ.Γ.Π.Η. την επόμενη μέρα της επέμβασης των αστυνομικών δυνάμεων για την εγκατάσταση του εργολάβου στο Ελληνικό ακολούθησε μία στάση απεμπλοκής του ίδιου και της υπηρεσίας την οποία διοικούσε από το τελικώς δύσκολο θέμα όπως αποδείχτηκε η χωροθέτηση ΧΥΤΑ στον νομό των Ιωαννίνων. Στις 16-10-2008 με δελτίο τύπου ο Γ.Γ.Π.Η. ανακοίνωσε: «..Ολοκληρώνεται πανηπειρωτικά η ευθύνη της Περιφέρειας για την κατασκευή

ΧΥΤΑ, οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας εξαντλούνται επί του θέματος και όλες οι αρμοδιότητες που αφορούν στα έργα επιστρέφουν στην τοπική αυτοδιοίκηση..», ενώ ταυτόχρονα δήλωνε αλληλεγγύη προς τους κατοίκους του Ελληνικού έτσι ώστε να τηρηθούν οι προδιαγραφές του έργου και να ολοκληρωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και ευχαριστεί όλους τους αρμόδιους φορείς για την άψογη, όπως την χαρακτήρισε συνεργασία τους. Οι δηλώσεις αυτές ύστερα από μερικές ώρες από τη χρήση κατασταλτικών μέτρων θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως και προκλητικές. Οι προσπάθειες έκφρασης συμπάθειας στην επιτυχή ολοκλήρωση κρίθηκαν υπερβολικές και άκυρες ενώ δεν έγινε καμία αναφορά στα επεισόδια σύγκρουσης των ως επί το πλείστον ηλικιωμένων κατοίκων με δυνάμεις της αστυνομίας.

Τέλος, η Περιφέρεια έχει μεγάλο μερίδιο ευθύνης που δεν προωθήθηκε κάποιο εναλλακτικό σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων πριν την κατασκευή ΧΥΤΑ όπως και προέβλεπε και ο Περιφερειακός σχεδιασμός. Ο ρόλος των ΧΥΤΥ δεν αποτελούσε ρεαλιστική λύση αφού καμία ενέργεια δεν υποστήριξε μία τέτοιου είδους εναλλακτική λύση από την πλευρά της Περιφέρειας.

(Ηπειρωτικός Αγών, 21-10-2009)

2.2.4.2. Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων αν και είχε δευτερεύοντα ρόλο και οι αρμοδιότητες της ήταν περιορισμένες στην περίπτωση της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ ως οργανωτικό όργανο στην υπόθεση του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων, μπορούσε να έχει έναν πολύ έντονο ρυθμιστικό ρόλο. Αυτός ο ρόλος αποδόθηκε στην νομαρχία μετά το 2002 όταν και η διαχείριση των απορριμμάτων σχεδιάζόταν σε περιφερειακό επίπεδο. Πριν το 2002 όπου η διαχείριση γινόταν σε νομαρχιακό επίπεδο την ευθύνη για την διαχείριση την είχε η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Συνεπώς οι ευθύνες που είχαν οι Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ήταν σημαντικές καθώς το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων ταλάνιζε τον δήμο και πριν το 2002, δηλαδή πριν τον Περιφερειακό σχεδιασμό όπου υπεύθυνη ήταν η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Η μεγαλύτερη ευθύνη της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ήταν ότι δεν υπήρξε καμία πρόοδος στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων ούτε σε θέμα επεξεργασίας ούτε σε θέμα υγειονομικής ταφής.

Όσον αφορά την περίοδο από το 2002 δηλαδή την περίοδο του Περιφερειακού σχεδιασμού και μετά, η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ακολούθησε ουδέτερη στάση σε μία προσπάθεια της να μην συγκρουστεί με τους τοπικούς φορείς και κοινότητες αφού το ζήτημα της χωροθέτησης δεν ήταν άμεση αρμοδιότητα της. Αρκετές ήταν οι φορές που η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση διαδραμάτισε διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ κοινοτήτων και Περιφέρειας έχοντας ρόλο διαμεσολαβητή έτσι ώστε να προάγει συμβιβαστικές λύσεις στο θέμα της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι η κοινή πολιτική προέλευση τόσο της Νομαρχίας όσο και της Περιφέρειας καθιστούσε έτσι την Νομαρχία ως τον πλέον υποστηρικτή στις αποφάσεις της Περιφέρειας, χωρίς αμεσότητα στην έκφραση της. Αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό στις δικαστικές διαμάχες με τον δήμο Κατσανοχωρίων όπου ήταν ο βασικός αντίδικος.

2.2.4.3. ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Το συμβούλιο της ένωσης των τοπικών δήμων και κοινοτήτων όπως ονομάζεται είχε τη δυνατότητα να διαδραματίσει δυναμικό ρόλο στο θέμα χωροθέτησης του ΧΥΤΑ. Αποτελεί τον σύνδεσμο όλων των αυτοδιοικήσεων στην περιοχή. Οι αποφάσεις στο συμβούλιο της ΤΕΔΚ είναι μια πιο αντικειμενική διαδικασία καθώς οι αποφάσεις που παίρνονται έχουν συνδιαμορφωτικό χαρακτήρα στις απόψεις που εκφράζονται σε αυτό. (Ευμορφίδου Παρθένα, 30/10/2014)

Στην περίπτωση του ΧΥΤΑ στο νομό των Ιωαννίνων η ΤΕΔΚ ακολούθησε μία άλλη πολιτική που δεν συνάδει με τον ρόλο της. Ακολούθησε αναχρονιστικές αντιλήψεις και ο ρόλος της δεν βοήθησε να προβεί σε καμία κίνηση που θα υπήρχε αλληλεγγύη και συνεργασία μεταξύ των δήμων. Ο αναχρονισμός των δήμων προάσπιζε ίδια συμφέροντα αδιαφορώντας για το κοινό συμφέρον. Ο κάθε δήμος στόχευε στην αποφυγή του ΧΥΤΑ εντός των ορίων του με κάθε μέσο.

Ταυτόχρονα, άτυπα δημιουργήθηκαν ομάδες δήμων οι οποίες προάσπιζαν τα δικαιώματα τους είτε ταυτίζονταν με την κομματική τους προέλευση. Επίσης δεν επιχειρήθηκε καμία προσπάθεια όπου θα αντιμετωπίζονταν το θέμα με ρεαλισμό όπως για παράδειγμα να προτείνονταν μέσω της ΤΕΔΚ διάφορες υποψήφιες θέσεις που θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν το έργο από το σύνολο των δήμων ή πρωτοβουλίες που θα επιλέγονταν μία θέση με τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση των δήμων. Αποτέλεσμα αυτής της στάσης των δήμων ήταν να έρχονται σε αντιπαράθεση για το θέμα χωροθέτησης του ΧΥΤΑ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο δήμος Μπιζανίου με τον δήμο Κατσανοχωρίων. Ο πρώτος προχώρησε σε κλείσιμο της χωματερής στη Δουρούτη για να πείσει τον δήμο Κατσανοχωρίων, όπου ήταν ο δήμος φιλοξενίας του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων, καθώς και την αρμόδια αρχή για την εγκατάσταση του εργολάβου στο Ελληνικό. Επίσης ο δήμος Αγίου Δημητρίου οποίος αρνήθηκε να συζητήσει το ζήτημα χωροθέτησης του ΧΥΤΑ κοντά στα διοικητικά του όρια, τη στιγμή που άλλοι δήμοι που δεν εμπλέκονταν άμεσα στη διαδικασία αδιαφορούσαν η εντάσσονταν υπέρ του πολιτικά. Παράδειγμα αποτελεί και ο δήμος των Ιωαννίνων ο οποίος παρ' όλο που παράγει τον μεγαλύτερο όγκο σκουπιδιών στο νομό δεν συνέβαλε στην επέμβαση της διαδικασίας όπως την παροχή αντισταθμικών οφελών.(Πρωινά Νέα, 10-12-2007)

Έτσι προέκυψε ένα φαινόμενο που μόνο τιμητικό δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Οι δήμοι να εμπλέκονται άμεσα με την Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία ήταν και η αρμόδια διαχειριστική αρχή, στην διαδικασία επιλογής της

χωροθέτησης ανάλογα με τα συμφέροντα τους την στιγμή που άλλοι αδιαφορούσαν για την διαδικασία. Γλαφυρή είναι η εικόνα την στιγμή που πραγματοποιούνταν η σύγκρουση των κατοίκων με τις αστυνομικές δυνάμεις και έτσι έκλεινε μία και καλή το ζήτημα του ΧΥΤΑ ,όσον αφορά την εγκατάσταση του έργου. Οι μισοί δήμοι πανηγύριζαν για τη λήξη του ζητήματος και το κλείσιμο της Δουρούτης οι οποίοι όταν δημιουργήθηκε το αίτημα του δήμου της χωματερής της Δουρούτης και κανένας δήμος όμως δεν μπήκε στην διαδικασία να προτείνει θέση για χωροθέτηση ΧΥΤΑ.

2.2.4.4. ΔΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Όπως είναι γνωστό ο δασικός χαρακτηρισμός μία περιοχής δεν επιτρέπει σε καμία περίπτωση την εγκατάσταση χωροθέτησης ΧΥΤΑ εκτός και αν αυτή η θέση χαρακτηριστεί δασική έκταση οπότε σύμφωνα με το νόμο επιτρέπεται. Σύμφωνα με τη νομοθεσία ως δάσος θεωρείται το σύνολο των άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό ενώ ως δασική έκταση χαρακτηρίζεται όταν η ξυλώδης βλάστηση είναι αραιά. Λόγω ελλιπούς νομοθετικής περιγραφής τα κριτήρια δεν διευκρινίζονται ακριβώς για τους όρους κατάταξης και χαρακτηρισμού μιας περιοχής ως δασική ή μη.

Με μια συγκριτική αξιολόγηση των δύο γνωμοδοτήσεων του Δασαρχείου διαπιστώνουμε ότι το 2003 η θέση Ελληνικό χαρακτηρίζεται ως δάσος και δασικής έκτασης ενώ το 2003 και μετά χαρακτηρίζεται μόνο ως δασική έκταση. Η θέση στο Ελληνικό είναι η μοναδική μεταξύ των υπόλοιπων θέσεων η οποία αξιολογήθηκε 100% επί του συνόλου της έκτασης της ως δασική έκταση. Συγκεκριμένα, στην απόφαση του δασαρχείου Ιωαννίνων από τα 121,7 στρέμματα περίπου της εξεταζόμενης έκτασης τα 118 στρέμματα χαρακτηρίζονται ως δασική έκταση, ενώ 3600 τ.μ στα βόρεια του οικοπέδου εξαιρούνται από τη χρήση της υγειονομικής ταφής χαρακτηριζόταν ως δάσος. Με την απόφαση 13/2006 της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις του δήμου Κατσανοχωριών προκειμένου η έκταση αυτή να χαρακτηριστεί ως δάσος στο μεγαλύτερο ποσοστό της επιφάνειάς του.

Αυτή η γνωμοδότηση που χαρακτήριζε τη θέση στο Ελληνικό Ιωαννίνων ως δασική έκταση αυτοαναιρέθηκε στις 27-12-2005 και προκρίθηκε η χωροθέτηση στη θέση στο Ελληνικό όταν παράλληλα απορρίφθηκαν όλες οι υπόλοιπες θέσεις το 2005. Σε αυτή αναφέρεται ότι στην έκταση των 121 στρεμμάτων που είχαν διατεθεί για την εγκατάσταση ΧΥΤΑ τα 3.6 εξαιρούνται γιατί χαρακτηρίζονται ως δάσος. Συνεπώς ο ισχυρισμός ότι η έκταση στο Ελληνικό αποτελούσε 100% δασική έκταση ήταν σκόπιμα λανθασμένος.

Βέβαια η εξαιρεθείσα περιοχή σε σχέση με την συνολική έκταση μπορεί να είναι πολύ μικρή ωστόσο στην πορεία περιορίστηκε περισσότερο με αποτέλεσμα να μειωθεί η χωρητικότητα του έργου αισθητά και συνεπώς η διάρκεια ζωής του έργου. Και κλείνοντας θα πρέπει να τονιστεί ότι οι δασικές υπηρεσίες ακολούθησαν μία «υποκριτική» στάση σε ορισμένες περιπτώσεις που καταπατούνται δασικές εκτάσεις

με σκοπό να εξυπηρετηθούν ιδιωτικά συμφέροντα με το πρόσχημα του δημοσίου ενδιαφέροντος εφαρμόζοντας τη νομοθεσία τυπικά που χαρακτηρίζεται ελλειμματική στο θέμα των εκτάσεων.

(Δασαρχείο Ιωαννίνων, 27/12/2005-26/09/2003-04/04/2005)

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3.1. ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ N.I.M.B.Y.- ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Χ.Υ.Τ.Α. ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

3.1.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ NIMBY

Το φαινόμενο N.I.M.B.Y. είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που πρωτοεμφανίστηκε στις Η.Π.Α την δεκαετία του 1980. Το φαινόμενο αυτό γνωστό με τα ακρώνυμα N.I.M.B.Y. το οποίο προκύπτει από τα αρχικά των λέξεων “Not In My Back Yard” προσεγγίζεται από πολλούς επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, το φαινόμενο N.I.M.B.Y. έχει ως αιτιολογία την αντίδραση ή την άρνηση κοινοτήτων και όχι αποκλειστικά στα όρια της κάθε κοινότητας ξεχωριστά αλλά και της ευρύτερης περιοχής και με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται ως ένα από τα πλέον σταθερά και ισχυρά κοινωνικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν από την πολιτεία καθώς στοχεύουν στην εμπόδιση, στην καθυστέρηση ακόμα και στην ματαίωση προτάσεων ή σχεδίων.(Wikipedia, 23/12/2014)

Το φαινόμενο αυτό εν μέρει μπορεί να θεωρηθεί φυσιολογικό καθώς θίγει προβλήματα που αντιμετωπίζει μια κοινωνία, όπως η αντίληψη του κινδύνου σε κοινωνικό επίπεδο και την αντιληπτή αδικία. Επίσης ασχολείται με το θέμα της ποιότητας της ζωής από πλευρά της μεταβολής της ευημερίας των ανθρώπων που δημιουργεί η συμπεριφορά της αυτοάμυνας.

Η χωροθέτηση έργων μεγάλης υποδομής θέτει ένα μεγάλο ζήτημα μεταξύ των τοπικών συμφερόντων που δεν με τις ενέργειες τους μόνο την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του εκάστοτε έργου, αντίθετα συνήθως αντικρούονται με τα αντίθετα αποτελέσματα.

Στην Ελλάδα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι χωροθετούμενοι Χ.Υ.Τ.Α. στην ελληνική επικράτεια σε περιοχές που δεν διαθέτουν. Σε αυτές τις περιπτώσεις κυρίως συναντάμε και τι φαινόμενο N.I.M.B.Y. στην Ελλάδα. Οι Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων στις περισσότερες περιπτώσεις εγκαταστάθηκαν κάτω από δυσχερείς συγκρουσιακές καταστάσεις μεταξύ πολιτών και αστυνομικών αρχών ενώ οι υπεύθυνοι της αποπεράτωσης του έργου σε ορισμένες περιπτώσεις αναγκάστηκαν να αναβάλλουν τις εργασίες.

Μάλιστα είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί πως οι τοπικές κοινότητες εξεγείρονται και οργανώνουν διαμαρτυρίες μόνο και μόνο στην δημοσίευση μιας τέτοιας πρόθεσης. (Καλιαμπάκος Δ., 2006)

3.1.2 ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ N.I.M.B.Y. ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η Ήπειρος λόγω της μορφολογίας της και της ιδιαιτερότητας της καθώς και μη εντατική αξιοποίηση της γης έχει αρκετά χαμηλό βιοτικό και αναπτυξιακό επίπεδο αποτελώντας έτσι μία από τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης.

Ο νομός Ιωαννίνων αποτέλεσε το δυναμικότερο νομό της Περιφέρειας με ευκαιρίες για ανάπτυξη. Αυτό το κλίμα άρχισε να ευνοείται μετά την ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομής όπως η Εγνατία οδός και με την μελλοντική ολοκλήρωση του δυτικού άξονα της Ιόνιας οδού.

Σημαντικός παράγοντας για την άρση της απομόνωσης αποτέλεσε ο τουρισμός, ο οποίος στηρίχθηκε στον εναλλακτικό τουρισμό και στην ποικιλομορφία των τοπίων καθώς και στα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Η στροφή προς τον τουρισμό αποτέλεσε θεμέλιο για την ανάπτυξη αλλά δημιούργησε και ανταγωνιστικότητα με αποτέλεσμα την άνιση κατανομή των ωφελειών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υπάρχουν ενδονομαρχιακές ανισότητες μεταξύ των δημοφιλών αναπτυξιακών κέντρων και των απομονωμένων και υποβαθμισμένων περιοχών του νομού.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι τρεις από τις περιοχές που τέθηκαν υποψήφιες για την χωροθέτηση Χ.Υ.Τ.Α. όπως ο Δήμος Δωδώνης με το αρχαίο θέατρο Δωδώνης, ο Δήμος Δελβινακίου με την άγρια ομορφιά της φύσης αλλά και η κοινότητα Ελληνικού όπου στα όρια της έχει οριοθετηθεί τα όρια του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων.

Μάλιστα γίνεται αναφορά στην άρνηση ενός τέτοιου έργου σε περιοχές με συμβολική σημασία ενώ παράλληλα τονίζεται ότι μία σύγκρουση οποιουδήποτε χαρακτήρα πυροδοτείται από παράγοντες που υπερασπίζονται την αρχή της διατήρησης της περιβαλλοντικής κατάστασης ενός τόπου, τον φόβο για την δημόσια υγεία και την δυσπιστία για τους πολιτικούς λόγους της διαχείρισης του εκάστοτε έργου.

Συνεπώς ,καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η προσπάθεια χωροθέτησης Χ.Υ.Τ.Α. έγκειται στο γεγονός της διάκρισης μεταξύ των περιοχών όπου διαχωρίζονται οι ευνοούμενες περιοχές από τις αδικημένες με ότι αυτό συνεπάγεται. (Τριαντάφυλλος Α.Δ. Αλμπάνης, Απρίλιος 2007 και Καλιαμπάκος Δ., 2006)

3.2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α. ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ –ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ

Οι πολιτικές παρεμβάσεις σε όλο τους φάσμα επηρέασαν άμεσα την τοπική κοινωνία των Ιωαννίνων και της ευρύτερης περιοχής καθώς εκδηλώθηκαν αντιδράσεις σχετικά με την τελική απόφαση της Περιφέρειας.

Από την γνωστοποίηση της απόφασης των αρμοδίων για την τελική επιλογή της θέσης για τη χωροθέτηση Χ.Υ.Τ.Α. στο Ελληνικό στα τέλη του 2005 καθώς και της σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των απαραίτητων εγκρίσεων που ολοκληρώθηκαν τον Αύγουστο του 2006. Το έργο ξεκίνησε να κατασκευάζεται στα τέλη του 2008. Η μεγάλη αυτή καθυστέρηση υλοποίησης του έργου οφείλεται στις αντιδράσεις που εμφανίστηκαν στην περιοχή τόσο από τους κατοίκους όσο και από τους αρμόδιους τοπικούς φορείς.

Η μελέτη τελικά οδηγείται και αποφασίζεται, ως βέλτιστη θέση χωροθέτησης ΧΥΤΑ τη θέση με την ονομασία «Ελληνικό» στον δήμο Κατσανοχωρίων. Η πρόταση αυτή βασίζεται στη αξιολόγηση που εφαρμόζεται μεταξύ επτά θέσεων που προτείνονται για χωροθέτηση ΧΥΤΑ στο νομό Ιωαννίνων, συνολικά. Στη συνέχεια, έπειτα από μια πρώτη εξέταση των επτά περιοχών γίνεται μια αξιολόγησή τους όπου απορρίπτονται τρεις θέσεις.

Η ανάδειξη της θέσης «Ελληνικό» ως βέλτιστη επιλογή για χωροθέτηση του ΧΥΤΑ στο νομό προήλθε από το αποτέλεσμα της σύγκρισης των τεσσάρων θέσεων που απέμειναν προς αξιολόγηση. Στην κατάληξη των συμπερασμάτων της μελέτης καταργείται η επιλογή του Ελληνικού και υιοθετείται η περίπτωση της θέσης με το όνομα Μάζια, που βρίσκεται εντός των ορίων του δήμου Περάματος, με την αιτιολογία ότι αυτή η θέση τυγχάνει κοινωνικής αποδοχής, χωρίς καμία άλλη αιτιολόγηση.

Οι πρώτες σοβαρές αντιδράσεις υποδοχής που προέρχονται για τον ΧΥΤΑ και την τοπική κοινωνία εξελίσσονται το Φεβρουάριο του 2005 όπου η μελέτη παρουσιάζεται ενώπιον όλων των αρχών της περιοχής καθώς και του δήμου Δωδώνης (πρώτος υποψήφιος δήμος για την χωροθέτηση ΧΥΤΑ).

Η μελετητική ομάδα παρουσιάζοντας το χρονικό της ανακοίνωσης της συγκεκριμένης μελέτης αναφέρει: «Ο Δήμος Δωδώνης, ο οποίος κατά την μελέτη προτάθηκε να υποδεχτεί το Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων, ενώ εξέφρασε αρχικά χλιαρές αντιρρήσεις επί των αποτελεσμάτων της μελέτης και δήλωσε έτοιμος να εξαντλήσει κάθε δυνατότητα ουσιαστικού διαλόγου προκειμένου να εξευρεθεί λύση για το φλέγον ζήτημα της ανεξέλεγκτης διάθεσης των απορριμμάτων στο νομό Ιωαννίνων». Στη συνέχεια κλιμάκωσε τις αντιδράσεις με αποκορύφωμα να κατηγορήσει τόσο τη μελετητική ομάδα για ανεπάρκεια και προχειρότητα, όσο και το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Ηπείρου για εσκεμμένη πολιτική απόφαση για την αποφυγή χωροθέτησης του Χ.Υ.Τ.Α. στον Δήμο Δωδώνης.

Κάλεσε δε τη μελετητική ομάδα να αναβαθμολογήσει τη θέση «Τσιμπούρι» με βάση τις ενστάσεις, τις οποίες μέσω των τοπικών μέσων ενημέρωσης είχε διατυπώσει, και οι οποίες συνοψίζονται σε γενικές γραμμές και κατά κύριο λόγο στα εξής σημεία : Αγνοήθηκε η ύπαρξη του αρχαιολογικού χώρου «Καστρί» Ψήνας, υποεκτιμήθηκε η οπτική επαφή του Χώρου από την επαρχιακή οδό Ιωαννίνων – Τύριας και τέλος υπερεκτιμήθηκε η δυνατότητα επέκτασης του.

Η βλάστηση του χώρου πρέπει να χαρακτηριστεί πυκνή και όχι σκληρόφυλλη που χαρακτηρίζεται στη μελέτη. Ακόμη δεν ελήφθη υπ' όψιν η ύπαρξη γεώτρησης σε απόσταση περίπου 1.300μ., από την οποία υδρεύονται το Δ. Δ. της Κωστανιανής και ο συνοικισμός «Μπέρκο». Υπερεκτιμήθηκε η απόσταση του Χώρου από γειτονικούς οικισμούς και υποεκτιμήθηκε η πίεση που θα δεχτεί η περιοχή. Επίσης αγνοήθηκε η ύπαρξη γεωργοκτηνοτροφικής δραστηριότητας καθώς η πλειοψηφία των κατοίκων ασχολούνταν με την κτηνοτροφία και την γεωργία σε κοντινή απόσταση από τη θέση «Τσιμπούρι».

Οι αντιδράσεις αυτές αξιολογήθηκαν από την μελετητική ομάδα και κάποιες από αυτές υιοθετήθηκαν και συνεπώς αναβαθμολογήθηκε η θέση «Τσιμπούρι» χωρίς όμως να προκύψει αλλαγή στη σειρά κατάταξης και χωρίς κατά συνέπεια να αλλάξει και η στάση του δήμου. Αντίθετα, η στάση του δήμου μπορεί να χαρακτηριστεί ως και εχθρική. Κατά την παρουσίαση λοιπόν αναφέρεται ότι: «...Η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από υψηλούς τόνους και έντονες αντιπαραθέσεις, διεξήχθη σε κλίμα έντασης, το οποίο ουκ ολίγες φορές ξέφυγε από τα επιτρεπτά όρια. Στους διαξιφισμούς που αναπτύχθηκαν χαρακτηρίζαν τον ΧΥΤΑ ως χαβούζα και επικαλούνταν τον αρχαιολογικό χώρο της Δωδώνης για να δικαιολογήσουν ότι «ΧΥΤΑ και Δωδώνη δεν χωρούν στον ίδιο λογότυπο...» Παίρνοντας τον λόγο ο δήμαρχος Δωδώνης αφού επανέλαβε τις γνωστές κατηγορίες έναντι της μελετητικής ομάδας και του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Ηπείρου, παρουσίασε δύο νέα στοιχεία, τα οποία κατά την άποψη του είναι ικανά να ανατρέψουν την μελέτη. Τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής: Α) Ο χώρος πρέπει να θεωρηθεί ως δασική έκταση σύμφωνα με σχετική βεβαίωση των δασικών υπηρεσιών στο δήμο Ιωαννιτών, και Β) αμφισβητείται το ιδιοκτησιακό καθεστώς, δηλαδή την δημόσια έκταση που αναφέρεται στη μελέτη ότι διέπει την υποψήφια θέση και ισχυρίζεται ότι αυτός αποτελεί ιδιωτική έκταση. Στην εν λόγω συνεδρίαση παρουσιάστηκε επίσης ότι υπάρχει κίνδυνος για την κοιλιάδα της

Δωδώνης που διαθέτει μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, ισχυρισμός βέβαια που δεν έπεισε λόγω της μεγάλης χιλιομετρικής απόστασης του αρχαίου θεάτρου με την περιοχή χωροθέτησης «Τσιμπούρι» να απέχει 7,5 χιλιόμετρα.

Στο θέμα παρενέβη και ο τότε ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Δημήτρης Παπαδημούλης, ο οποίος κατέθεσε ερώτηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ζητά τη μεσολάβηση για την εξέταση εναλλακτικών τοποθεσιών διάθεσης των αποβλήτων. Ως αιτίες της θέσης του αυτής σημειώνει την αντίδραση των κατοίκων επειδή ο ΧΥΤΑ βρίσκεται κοντά σε κοιλάδα αρχαιολογικού και οικολογικού ενδιαφέροντος. Λίγους μήνες μετά αναιρείται η επιλογή της θέσης Τσιμπούρι για κατασκευή ΧΥΤΑ. Η αιτιολογία που δόθηκε αναφέρει πως η περιοχή βρίσκεται κοντά σε χώρους αρχαιολογικής σημασίας.

Επίσης, σε ότι αφορά τη γνωμάτευση των δασικών υπηρεσιών η θέση «Τσιμπούρι» αποτελεί κατά 70% δάσος και 30% δασική έκταση, ενώ παρατηρήθηκαν και ιδιοκτησίες. Ως γνωστόν όμως, η χωροθέτηση ΧΥΤΑ απαγορεύεται εντός περιοχής χαρακτηρισθείσας ως δάσος ενώ επιτρέπεται εντός δασικής έκτασης, όπως αναφέραμε και στο δεύτερο κεφάλαιο. Ακόμη, η ύπαρξη ιδιοκτησιών δυσχεραίνει την κατασκευή ΧΥΤΑ λόγω αύξησης του κόστους του έργου εξαιτίας των απαλλοτριώσεων που θα προκύψουν. Τα επιχειρήματα αυτά εκ πρώτης όψεως φαίνονται λογικά και βάσιμα, αλλά προκύπτουν απορίες για το περιεχόμενό τους.

Όσον αφορά, τους αρχαιολογικούς χώρους η νομοθεσία αναφέρει ότι αποκλείονται περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, χωρίς όμως να δίνονται συγκεκριμένες αποστάσεις αποκλεισμού, με αποτέλεσμα αυτό να αφήνει το περιθώριο στο μελετητή ή σε αρμόδιες υπηρεσίες να υιοθετήσουν αποστάσεις αποκλεισμού ή αποδοχής με καθαρά υποκειμενικά κριτήρια και αυτό φυσικά μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένες αποφάσεις. (Ανδρεόπουλος Δημήτρης, 04/06/2010)

Στην περίπτωση της θέσης Τσιμπούρι οι αποστάσεις των 7.5km και των 2.5km κρίθηκαν ως μη αποδεκτές για τη χωροθέτηση ΧΥΤΑ στην περιοχή. Όπως θα προκύψει παρακάτω, οι αποστάσεις από αρχαιολογικά και πολιτιστικά μνημεία στην τελική περιοχή της χωροθέτησης (θέση Ελληνικό) δεν έχουν το εύρος της περίπτωσης της θέσης Τσιμπούρι. (Epirusgate.gr, 03/08/2011)

Σε σχέση με το χαρακτηρισμό της έκτασης ως δάσος, οι αποφάσεις επέχουν κριτικής λόγω του ότι δεν είναι σαφή τα όρια χαρακτηρισμού μιας περιοχής. Προκαλεί επίσης ερωτηματικά το γεγονός ότι εκτός από τη θέση Ελληνικό που χαρακτηρίστηκε ως δασική έκταση και βοσκότοπος, όλες οι υπόλοιπες θέσεις χαρακτηρίστηκαν σε μεγάλο ποσοστό της έκτασής τους ως δάση χωρίς να γίνει 100% μελέτη στο σύνολο τους.

Πιθανότατα, η θέση «Τσιμπούρι» του δήμου Δωδώνης απορρίφθηκε για συμβολικούς λόγους, δηλαδή για το αρχαίο θέατρο Δωδώνης που αποτελεί μνημείο παγκόσμιας εμβέλειας. Η εικόνα που δημιουργείται λόγω της αυξημένης

κυκλοφορίας απορριμματοφόρων στην περιοχή σε πιθανή λειτουργία χώρου υγειονομικής ταφής ενδεχομένως δημιουργούσε προβλήματα στην προσπάθεια αναστήλωσης, προβολής και αξιοποίησης αυτού του μνημείου.

Στη συνέχεια, με βάση την ιεράρχηση των υποψήφιων θέσεων που πρότεινε η μελέτη της Π.Π.Ε(Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) εξετάστηκε η δεύτερη θέση για χωροθέτηση ΧΥΤΑ, η θέση «Δελβινάκι» (δήμος Δελβινακίου). Η θέση αυτή απορρίπτεται με αιτιολογία ότι η προτεινόμενη έκταση καλύπτεται από 80% δάσος και 20% δασική έκταση, συνεπώς θεωρήθηκε και αυτή η προτεινόμενη θέση ως δασική περιοχή.

Επιπρόσθετα, ιδιοκτησιακά η περιοχή είναι δημοτική, κάτι το οποίο θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόβλημα σε περίπτωση που ο δήμος διαφωνούσε στη χωροθέτηση ΧΥΤΑ στην περιοχή. Πέραν της βασικής αιτιολογίας, κάθε φορέας και περιοχή υποψήφια για υποδοχή ΧΥΤΑ επικαλούνταν ένα μεμονωμένο κριτήριο όπου η συγκεκριμένη περιοχή εμφάνιζε δυσαρέσκεια έναντι των άλλων, χωρίς να εξετάζεται η συνολική εικόνα της περιοχής.

Ως εκ τούτου για τη θέση «Δελβινάκι» υποστηρίχθηκε ότι υπάρχει μεγαλύτερος δείκτης σεισμικότητας σε σχέση με τις άλλες επιλαχούσες περιοχές και για αυτόν τον λόγο αξιολογήθηκε με βάση την κριτηριακή ανάλυση, προκρίνοντας τη συγκεκριμένη θέση ως δεύτερη τη τάξει επιλογή για ΧΥΤΑ.

Παράλληλα, η τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής υποδοχής του Χ.Υ.Τ.Α. στο Δήμο Κατσανοχωρίων όσο και ο γειτονικός Δήμος Παμβώτιδας στην περιοχή χωροθέτησης του Χ.Υ.Τ.Α., συντάσσουν ένα μέτωπο κατά της απόφασης για την δημιουργία του Χ.Υ.Τ.Α. στο Ελληνικό. Οι κάτοικοι των δύο Δήμων συσπειρώθηκαν και οργάνωσαν μία άτυπη αλλά αρκετά ικανή επιτροπή αγώνα η οποία ήταν ενάντια στην επιλογή της περιοχής για το σκοπό της κατασκευής Χ.Υ.Τ.Α. που θα εξυπηρετεί τον Νομό Ιωαννίνων.

Έκτοτε, η επιτροπή αγώνα θα συμμετάσχει σε όλες τις αποφάσεις που θα ληφθούν, ενώ θα διοργανώσει πολλές εκδηλώσεις κοινοποιώντας την αντίθεση σύσσωμης της τοπικής κοινωνίας στην επικείμενη κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. κοντά στο Ελληνικό Ιωαννίνων.

Η πρώτη προσπάθεια αμφισβήτησης της απόφασης χωροθέτησης ΧΥΤΑ στο Ελληνικό έγινε επί της αποφάσεως του δασαρχείου Ιωαννίνων να χαρακτηρίσει την έκταση της υποψήφιας περιοχής ως δασική έκταση, εντός της οποίας επιτρέπεται η ανάπτυξη χρήσεων υγειονομικής ταφής.

Αφού υπερκάμπτεται το εμπόδιο της προσβολής του χαρακτηρισμού της έκτασης προς χωροθέτησης από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, στις 25-1-2007 με δελτίο τύπου η Περιφέρεια Ηπείρου ανακοινώνει την ανάδειξη αναδόχου για την κατασκευή του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό. Ο δήμος Κατσανοχωρίων στην ανακοίνωση αυτή απαντά

με εκ νέου προσφυγή στο ΣτΕ(συμβούλιο της Επικρατείας). Αυτή τη φορά για αναστολή των εργασιών κατασκευής.

Πέντε μήνες αργότερα στις 10-7-2007 εκδίδεται απορριπτική απόφαση του ΣτΕ στην αίτηση αναστολής του δήμου Κατσανοχωρίων και του δήμου Παμβώτιδας κατά της απόφασης του ΓΓΠΗ,για τη χωροθέτηση ΧΥΤΑ σε δημόσια δασική έκταση στη θέση «Ελληνικό». Εντούτοις η αντιδικία μεταξύ τοπικής κοινότητας και Περιφέρειας δεν ατονεί. (Ανδρεόπουλος Δημήτρης, 04/06/2010)

Χαρακτηριστικές είναι δηλώσεις του δημάρχου Κατσανοχωρίων σε τοπική εφημερίδα «..Χάσαμε μια μάχη, όμως ο πόλεμος συνεχίζεται..», «..Έχουμε πει πολλές φορές ότι ο αγώνας μας είναι διμέτωπος και δικαστικός και κοινωνικός. Είναι ομόφωνη απόφαση των κατοίκων στις δύο τελευταίες λαϊκές συνελεύσεις να αντισταθούν στην εγκατάσταση του εργολάβου. Τους καλούμε να είναι σε ετοιμότητα», δήλωσε ο κ. Χήτας, προδιαγράφοντας για το τι πρόκειται να ακολουθήσει. «Αν το ΣτΕ δεν εμπόδιζε έστω και προσωρινά την έναρξη των εργασιών, θα την εμποδίσουν οι κάτοικοι», σημείωσε. (Νέοι Αγώνες, 12-07-2007)

Είναι προφανές ότι η κοινότητα του Ελληνικού και οι φορείς που εντάσσονται υπέρ των διεκδικήσεών τους δεν εγκατέλειψαν τις ελπίδες τους για ακύρωση του έργου μόνο σε δικαστικές διαμάχες αλλά ήταν πρόθυμοι και προετοιμασμένοι να μεταχειριστούν και πιο ισχυρά μέσα για την υπεράσπιση των αιτημάτων τους.

Το Σεπτέμβριο του 2007, η υπόθεση της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ παίρνει νέα τροπή και το φαινόμενο NIMBY στην περιοχή του Ελληνικού τίθεται σε νέα βάση. Με πρωτοβουλία λοιπόν της επιτροπής αγώνα και του δήμου Κατσανοχωρίων, εκφράζεται η δέσμευση για υπόδειξη νέας θέσης υποδοχής χρήσης υγειονομικής ταφής εντός των ορίων του δήμου.

Προφανώς υπό το βάρος της οριστικοποίησης της απόφασης για χωροθέτηση του ΧΥΤΑ κοντά στον οικισμό Ελληνικό και τη επίσπευση των διαδικασιών για την κατασκευή του ΧΥΤΑ με τον ορισμό αναδόχου, η τοπική αρχή και η επιτροπή αγώνα μετά από ανοιχτή γενική συνέλευση κατοίκων αποφασίζει ομόφωνα να προτείνει θέση υποδοχής ΧΥΤΑ εντός του δήμου τους. Με τον τρόπο αυτό, η έκφραση του NIMBY υφίσταται μόνο για τη συγκεκριμένη θέση χωροθέτησης.

Μετά την απόρριψη της θέσης του Προφήτη Ηλία, η τοπική κοινότητα μέσω της δημοτικής αρχής και της επιτροπής αγώνα, επανέρχεται προτείνοντας εκ νέου θέση χωροθέτησης ΧΥΤΑ εντός των διοικητικών ορίων του δήμου, στην περιοχή «Αετορράχη». Η συγκεκριμένη περιοχή κατόπιν έρευνας τόσο των δημάρχων Κατσανοχωρίων, Αγίου Δημητρίου όσο και του Νομάρχη Ιωαννίνων γίνεται αποδεκτή και για πρώτη φορά διαφαίνεται ταύτιση απόψεων μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων ως προς τη θέση χωροθέτησης ΧΥΤΑ. Την ίδια κιόλας μέρα, η απόφαση αυτή προβάλλεται σε όλα τα τοπικά Μ.Μ.Ε με διθυραμβικά σχόλια, ενδεικτικό του αδιεξόδου που προϋπήρχε.

Τελικά ούτε η λύση της «Αετορράχης» θα προχωρήσει αφού και αυτή η θέση θα «κολλήσει» στις τοπικές αντιδράσεις των εκεί κατοίκων. Ενδεικτικά ο πρόεδρος της κοινότητας Αετορράχης αναφέρει σε δημοσίευμα. Ο κ. Γρηγόρης Μανόπουλος, καταλήγει «*ότι πρόκειται περί παραλογισμού. Αλλά αυτό χαρακτηρίζει όλο το παρασκήνιο της κατασκευής αυτού του ΧΥΤΑ. Εδώ και λίγα χρόνια έχει πραγματοποιηθεί επιστημονική μελέτη, η οποία υπεδείκνυε έξι πιθανές θέσεις με σειρά καταλληλότητας για τη χωροθέτηση του ΧΥΤΑ, οι οποίες η μία μετά την άλλη απορρίφθηκαν εξαιτίας κυρίως της αντίδρασης των τοπικών αρχών ή άλλων παρεμβάσεων*», σημειώνει. «*Κάπως έτσι άρχισε να “παίζει” η Αετορράχη. Θέλουν δηλαδή να μεταφέρουν τα σκουπίδια όλου του νομού Ιωαννίνων σε ένα από τα 18 κορυφαία ιστορικά πεδία μαχών της ελληνικής ιστορίας*». (Γιάνναρου Λίνα, 19-03-2008)

Πέρα από της βαριά ιστορία της περιοχής, ωστόσο, η επιλογή αυτή δημιουργεί ερωτήματα και για έναν ακόμη λόγο: «*Σε όλη την Ευρώπη γίνεται προσπάθεια ώστε οι μονάδες αυτές να κατασκευάζονται σε πεδιάδες ώστε οι απορροές να μην επιβαρύνουν τις πηγές. Πώς ακριβώς μπορεί να αποφευχθεί κάτι τέτοιο σε 1.000 μέτρα υψόμετρο;*» προσθέτει ο κ. Μανόπουλος. «*Είναι προφανές ότι από Αετορράχη θέλουν να μας κάνουν... “Σκουπιδοράχη”*». (Καθημερινή, 19-03-2008)

Αναπόφευκτα, το Μάιο του 2008 και αφού έχει μεσολαβήσει σχεδόν μια διετία διαπραγματεύσεων με κορυφαία την απόρριψη των προτάσεων της τοπικής κοινότητας του Ελληνικού, αποφασίζεται η χωροθέτηση ΧΥΤΑ στο Ελληνικό όπως είχε αποφασιστεί το 2006. Ο τότε Γραμματέας της Περιφέρειας προσπαθώντας αφενός να προβάλλει το οριστικό της απόφασης, αλλά και να πείσει την τοπική αλλά και την ευρύτερη κοινωνία υπογραμμίζει ότι η χωροθέτηση ΧΥΤΑ είναι υπόθεση των επιστημόνων και την απόφαση αυτών οφείλει να σεβαστεί.

Ταυτόχρονα γίνεται πρόταση στο δήμο Κατσανοχωρίων να αναλάβει το Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων του νομού ως δήμος υποδοχής μονάδας ΧΥΤΑ. Παράλληλα, ως ένδειξη διαλόγου, πληροφόρησης και ενημέρωσης των πολιτών του Ελληνικού ο Γ.Γ.Π.Η προθυμοποιείται να συμμετέχει σε ανοικτή συνέλευση με τις τοπικές αρχές και του κατοίκους προκειμένου να συζητηθεί το θέμα.

Προτάθηκε επίσης η επίσκεψη σε κάποιον ΧΥΤΑ του εξωτερικού με επιτροπή που θα αποτελείται από μία ομάδα κατοίκων και του δήμου έτσι ώστε να υπάρξει ευκαιρία για εμπειρική και επιτόπια εξοικείωση με τη λειτουργία μιας μονάδας ΧΥΤΑ.

Φυσικά, οι αντιδράσεις μετά από αυτήν την εξέλιξη από πλευράς των κατοίκων εντάθηκαν, ενώ επιστρατεύτηκαν και μη θεσμικά ή νομικά μέτρα αντίδρασης, όπως περιφρούρηση του χώρου υποδοχής για αποτροπή ενδεχόμενης εγκατάστασης του εργολάβου.

Παρόλα αυτά η συνάντηση μεταξύ του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, τοπικών αρχών και πολιτών πραγματοποιείται μεν, αλλά σε ένα ιδιαίτερα φορτισμένο και εύθραυστο κλίμα. Από τη συνάντηση αυτή δεν επέρχεται κάποια σημαντική αλλαγή στη στάση των φορέων ενώ δεδομένη άρχισε να θεωρείται η ολική ρήξη στις σχέσεις τοπικής κοινότητας με την Περιφέρεια και άλλων φορέων που υποστήριζαν τη χωροθέτηση στην τοποθεσία στο Ελληνικό.

Τελευταίο δείγμα της οριστικής ρήξης πριν την έναρξη κατασκευής του έργου ήταν η άρνηση του δήμου Κατσανοχωρίων να αναλάβει τη διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων και ο ορισμός του δημάρχου Αγίου Δημητρίου ως πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης, που ο ίδιος είχε αρνηθεί τη χωροθέτηση του ΧΥΤΑ σε περιοχή κοντά στα διοικητικά του όρια, κάτι που προφανώς δυναμίτιζε επιπλέον το κλίμα. (Ανδρέουπουλος Δημήτρης, 04/06/2010)

Ένα μήνα αργότερα στις 15-10-2008 ενώ οι κάτοικοι έχουν αποκλείσει για μέρες το χώρο εμποδίζοντας με αυτόν τον τρόπο την εγκατάσταση του εργολάβου και των συνεργείων κατασκευής και κάτω από έντονη φημολογία για επέμβαση αστυνομικών δυνάμεων συγκεντρώθηκαν μαζικά στην αποκλεισθείσα περιοχή. Την ίδια στιγμή κάνουν την εμφάνισή τους σημαντικές αστυνομικές δυνάμεις (19 διμοιρίες Μ.Α.Τ.) και ύστερα από το αδιέξοδο ολιγόωρης διαπραγμάτευσης οι κάτοικοι (περίπου 200) συγκρούστηκαν με αυτές. Λίγη ώρα αργότερα οι κάτοικοι απωθήθηκαν και η εγκατάσταση των μηχανημάτων και του εργολάβου πραγματοποιείται μετά από δύο και πλέον χρόνια από τη στιγμή που πάρθηκε η απόφαση για χωροθέτηση ΧΥΤΑ στο Ελληνικό. (Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, 12-07-2007)

Παρόλη την έναρξη των εργασιών στο χώρο υποδοχής του ΧΥΤΑ, η περιοχή φυλασσόταν για μεγάλο χρονικό διάστημα από αστυνομικές δυνάμεις υπό το βάρος νέων δυναμικών κινητοποιήσεων διαμορφώνοντας ένα ιδιαίτερα συγκρουσιακό τοπίο στον οικισμό Ελληνικό.

Το συγκεκριμένο διάστημα ενώ στο προσκήνιο ήταν οι δυναμικές κινητοποιήσεις και αντιδράσεις των κατοίκων, συνεχίζεται με αμείωτη ένταση σωρεία προσφυγών και δικαστικών διαμαχών. Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο του 2008 συζητούνται ασφαλιστικά μέτρα κατοίκων της περιοχής, όπου διεκδικούν τίτλους ιδιοκτησίας έντεκα στρεμμάτων από την εν λόγω έκταση.

Ωστόσο όποια κι αν ήταν η απόφαση, δεν θα επηρεαζόταν η εξέλιξη του έργου. Εάν το δικαστήριο έκρινε ότι πρόκειται όντως για ιδιωτικές εκτάσεις τότε θα πραγματοποιούνταν η διαδικασία της απαλλοτρίωσης.

Σε αντίθετη περίπτωση, δεν υφίσταντο ούτως ή άλλως κανένα θέμα. Οι κινήσεις αυτές βέβαια δε μπορούσε να θεωρηθούν ότι θα σταματούσαν το έργο αλλά, αποτελούσαν την προσπάθεια των κατοίκων να πείσουν την ευρύτερη κοινωνία και διάφορες πολιτικές δυνάμεις για τις αστοχίες της επιλογής χωροθέτησης όσο και της κατασκευής, προφανώς προσβλέποντας σε αλλαγή των συσχετίσεων στο θέμα της χωροθέτησης στο μέλλον.

Βέβαια, δεν εγκαταλείφτηκε η ιδέα της ακύρωσης του έργου ή της αλλαγής του σχεδιασμού με ευνοϊκότερους όρους όπως τη μικρότερη χρονική διάρκεια ζωής του ΧΥΤΑ ή τη μετατροπή του σε ΧΥΤΥ, ακόμα και με την έναρξη της κατασκευής του έργου. Ο δήμος Κατσανοχωρίων ένα μήνα νωρίτερα είχε καταθέσει ασφαλιστικά μέτρα εναντίον του εργολάβου και των υπεύθυνων υπηρεσιακών παραγόντων επειδή έγινε διαπλάτυνση του αγροτικού δρόμου που οδηγεί στο ΧΥΤΑ από 3 μέτρα σε 6 μέτρα, με απόφαση που δε κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο δήμο από τους αρμόδιους φορείς.

Χαρακτηριστικό ήταν το γεγονός ότι η άδεια επέμβασης στο δημοτικό δρόμο, εκδόθηκε εντός εικοσιτετραώρου, χωρίς να υπάρχει ταυτόχρονα έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Η πιο πρόσφατη δικαστική απόφαση στο θέμα της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό, έρχεται την 1-10-2009 όπου η επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας, απέρριψε την από 26 Σεπτεμβρίου 2007 (δεύτερη προσφυγή για αναστολή των λειτουργιών) αίτηση αναστολής των αποφάσεων του Περιφερειάρχη, στις 15-2-2006 για την έγκριση των Περιβαλλοντικών όρων και στις 20-7-2006 για την άδεια επέμβασης σε δασική έκταση στο χώρο κατασκευής του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό, την οποία είχαν καταθέσει δεκάδες κάτοικοι του Ελληνικού, των Μουζακαίων, του Κουτσελιού και των Σερβιανών.

Σε τρία επίμαχα σημεία απάντησε με την απόφαση του το ΣτΕ, τα οποία επικαλέστηκαν και οι αιτούντες, δηλαδή Α) το γεγονός ότι πρόκειται για δασική έκταση, Β) βρίσκεται πολύ κοντά στη μονή Τσούκας και είναι ορατός ο ΧΥΤΑ από αυτή, Γ) άλλαξε η αρχική θέση και μεταφέρθηκε πάνω από το Μεγάλο Ρέμα, καθώς και άλλα πρόσθετα στοιχεία και φωτογραφικό υλικό που προσκόμισαν.

Ως προς την δασική έκταση η απόφαση αναφέρει μεταξύ των άλλων: «Θα κατασκευαστεί σε έκταση περίπου 118 στρ. (επιφάνεια ενεργού ΧΥΤΑ κατά την Α' φάση 40 στρ. επιφάνεια ενεργού ΧΥΤΑ κατά τη β' φάση 32,5 στρ.) και με προβλεπόμενη διάρκεια λειτουργίας 20 έτη. Η έκταση αυτή χαρακτηρίστηκε ως δασική με την 10646/27.12.2005 πράξη του Προϊσταμένου του Δασαρχείου Ιωαννίνων».

Αντιρρήσεις του δήμου Κατσανοχωρίων για τις πράξεις αυτής προκειμένου η εν λόγω έκταση να χαρακτηριστεί ως δάσος απερρίφθησαν με την 13/2006 απόφαση της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων...».(Με τις αλλαγές και .. εκπτώσεις που έγιναν και με την παρέμβαση ο χρόνος ζωής εκτιμάται στα 5 έτη).

Ως προς τη θέση του επίμαχου έργου του ΧΥΤΑ, του οποίου η θέση μετατοπίστηκε κατά 250 μέτρα βορειοανατολικά, δεδομένου ότι, όπως βεβαιώνεται στην τροποποιητική αυτή πράξη στην οριζόμενη νέα θέση δεν υπάρχουν επιφανειακά ορατά αρχαία κατάλοιπα ή κινητά ευρήματα. Η δε οπτική επαφή με το λεκανοπέδιο Ιωαννίνων και τον αρχαιολογικό χώρο Καστρίτσας είναι μικρή, και ως εκ τούτου δεν προκαλείται έμμεση ή άμεση βλάβη στον αρχαιολογικό χώρο.

Εξάλλου, όπως διευκρινίζεται στο έγγραφο της Ν.Α. Ιωαννίνων προς το δικαστήριο, η απόσταση από την Ιερά Μονή Τσούκας μέχρι το χώρο δημιουργίας του ΧΥΤΑ ανέρχεται σε 2.200 μ. (Οι αιτούντες υποστηρίζουν ότι είναι περίπου 1500 μέτρα). Μετά την έκδοση της παραπάνω τροποποιητικής πράξης υφυπουργού Πολιτισμού και τη σύνταξη τροποποιητικής Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΠΠΕ) εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του επίμαχου έργου.

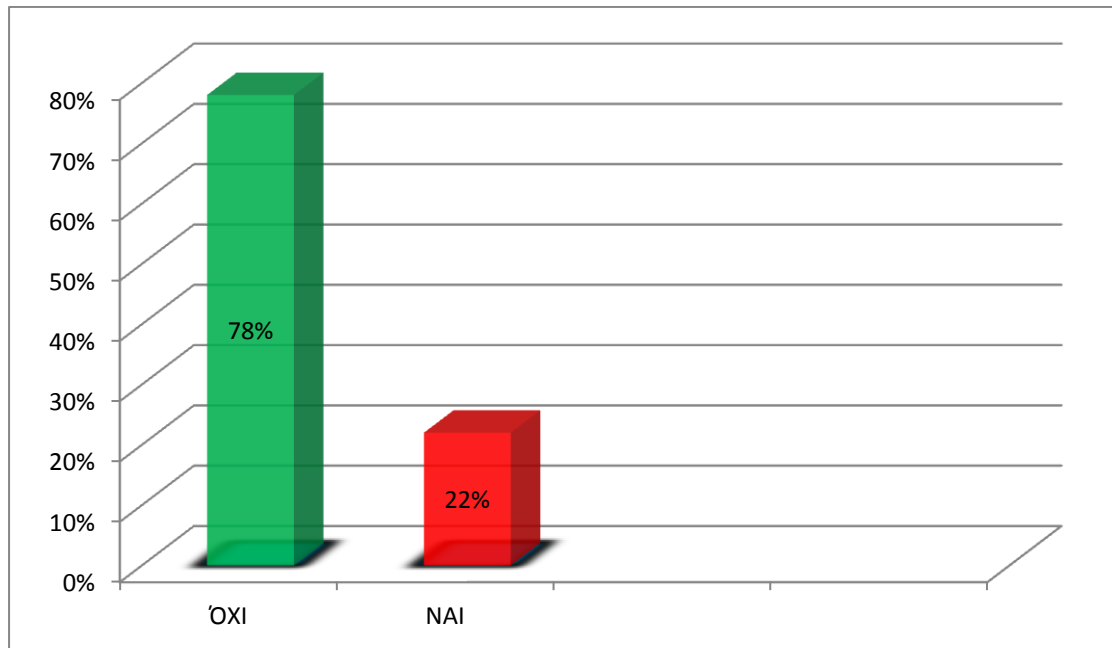
Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου η μετά την ως άνω μετατόπιση νέα θέση «Ελληνικό» επελέγη διότι η θέση αυτή είναι κλειστή λεκάνη κατά 75% ενώ η αρχική κατά 50% και είναι αισθητά απομακρυσμένη από την «κλειστή» υδρολογική λεκάνη της λίμνης Παμβώτιδας, βρίσκεται εντός των ζωνών προστασίας του π.δ/τος για την ευρύτερη περιοχή Τζουμέρκων και την χαράδρα του Αράχθου και σε απόσταση 3 χλμ. από τον ποταμό Άραχθο και 1300 μ. από την κύρια και διαμορφωμένη κοίτη του Μεγάλου Ρέματος που εκβάλλει στον ποταμό αυτό.

Επισημαίνουμε εδώ ότι οι αιτούντες υποστήριξαν και με φωτογραφικό υλικό ότι το ρέμα βρίσκεται εντός του ΧΥΤΑ) Περαιτέρω κατά τα στοιχεία του φακέλου η θέση «Ελληνικό» επελέγη μεταξύ των άλλων εναλλακτικών λύσεων, διότι αυτές παρουσίαζαν προβλήματα είτε λόγω εγγύτητας στον αρχαιολογικό χώρο Δωδώνης (θέση «Τσιμπούρι») είτε λόγω μεγαλύτερου συντελεστή διαπερατότητας των εδαφών (θέση «Φτέρη»), είτε διότι βρίσκονταν σε ζώνη μεγαλύτερης σεισμικότητας (θέσεις «Πολύδωρο») και «Δελβινάκι». Καταλήγοντας η Επιτροπή στο σκεπτικό της απόρριψης αναφέρει και τα εξής: «Επειδή η Επιτροπή συνεκτιμώντας ότι δεν αποκλείεται η δημιουργία ΧΥΤΑ σε έκταση που έχει δασικό χαρακτήρα, όπως η έκταση στην οποία πρόκειται να κατασκευαστεί το επίδικο έργο καθώς και ότι πρόκειται για έργο υποδομής απαραίτητο για την προστασία της δημόσιας υγείας, σταθμίζοντας δε αφ' ενός τις επιπτώσεις αυτού ενόψει του παραπάνω χαρακτήρα της επίμαχης έκτασης και των δεδομένων της ευρύτερης περιοχής και αφετέρου τους λόγους δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την δημιουργία οργανωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης απορριμμάτων, άγεται στην κρίση ότι δεν συντρέχει λόγος να ανασταλεί η εκτέλεση των προσβαλλομένων πράξεων...».(Ανδρεόπουλος Δημήτρης, 04/06/2010)

3.3 ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ Χ.Υ.Τ.Α ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Συμφωνείτε με την επιλογή χωροθέτησης στην τοποθεσία «Μεγάλο λαγκάδι» στο Ελληνικό Ιωαννίνων;

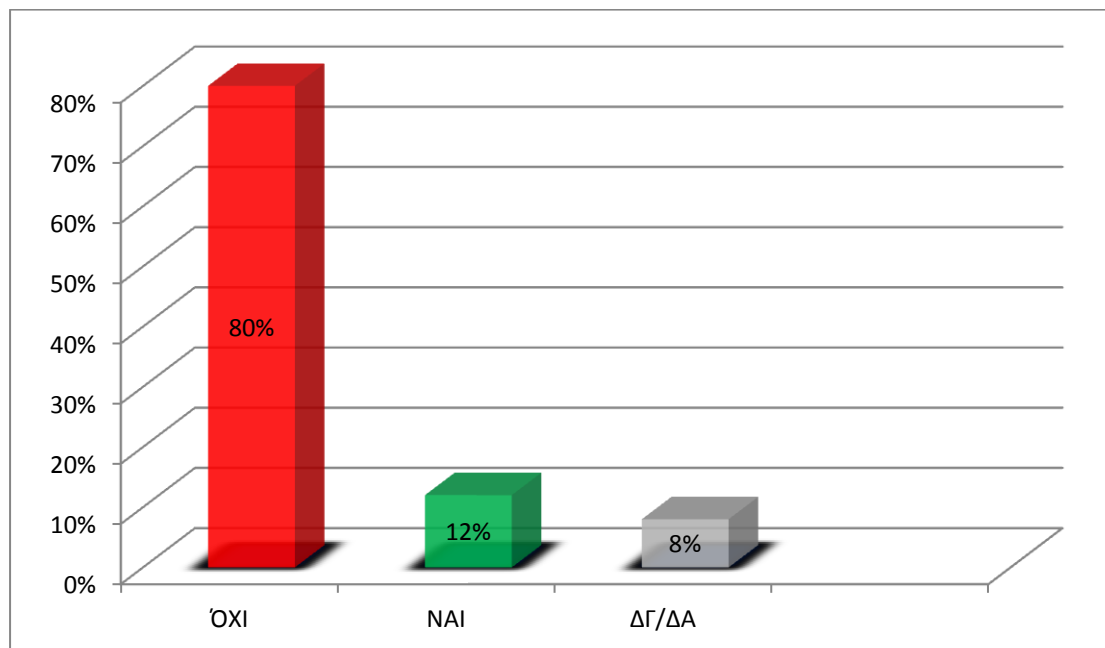

Συμπέρασμα

Από το πρώτο σχεδιάγραμμα συμπεραίνουμε ότι στο σύνολο τους οι κάτοικοι του Ελληνικού είναι αντίθετοι με την επιλογή χωροθέτησης του Χ.Υ.Τ.Α. στην συγκεκριμένη τοποθεσία καθώς και οι είκοσι πέντε απάντησαν αρνητικά. Πιο συγκεκριμένα σε ποσοστό που αγγίζει το 50%, καθώς και ένα ποσοστό της τάξης του 28% επίσης απάντησαν αρνητικά οι οποίοι είναι κάτοικοι των γειτονικών κοινοτήτων. Αντίθετα το 22% απάντησε θετικά. Αυτό δηλώνει ότι οι κάτοικοι εκτός δήμου αντιμετώπισαν το θέμα από διαφορετική οπτική γωνία εφόσον δεν επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από την συγκεκριμένη επιλογή χωροθέτησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ο Χ.Υ.Τ.Α. Ελληνικού πληρεί όλες τις προϋποθέσεις για ένα βιώσιμο περιβάλλον;

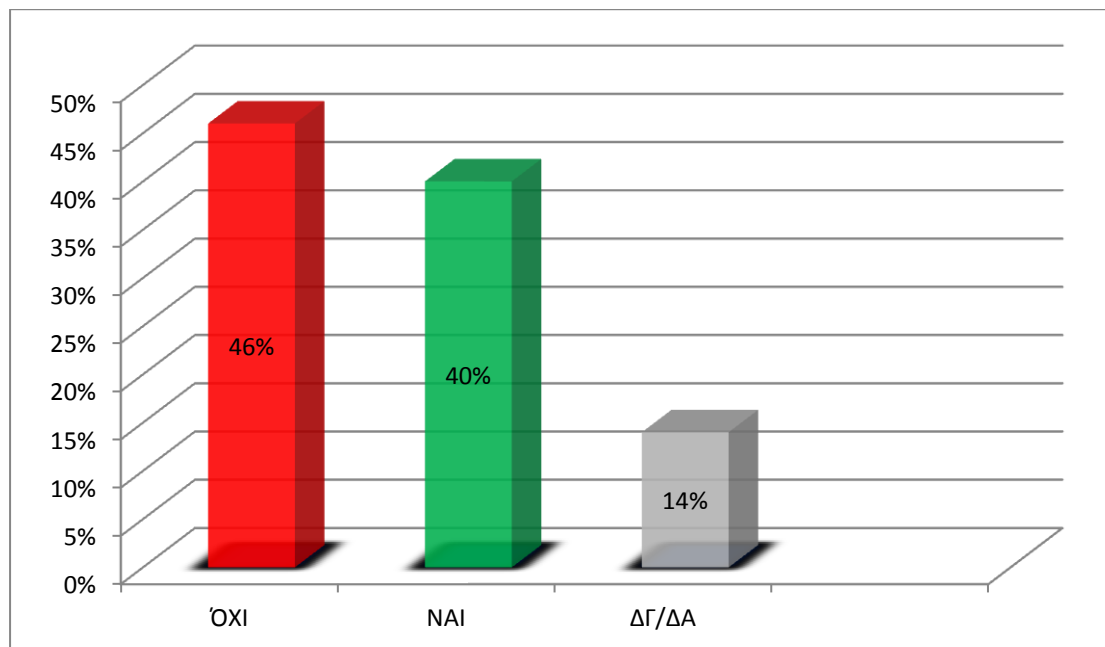

Συμπέρασμα

Σε αυτήν την ερώτηση οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν εάν οι Χ.Υ.Τ.Α. είναι ένα μοντέλο διαχείρισης φιλικό προς το περιβάλλον. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δηλαδή το 80%, απάντησαν αρνητικά. Συνεπώς καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει επίγνωση της κατάστασης για τους Χ.Υ.Τ.Α και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τα απορρίμματα. Υπάρχει όμως και ένα ποσοστό 20% που απάντησε θετικά ή δεν γνώριζε, που σημαίνει ότι η πολιτεία δεν έχει ενημερώσει πλήρως τους πολίτες για τις εναλλακτικές μορφές διαχείρισης των απορριμμάτων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Οι Χ.Α.Δ.Α πιστεύετε ότι παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές από τους Χ.Υ.Τ.Α;

Συμπέρασμα

Σε αυτή την ερώτηση θίγουμε το μοντέλο των Χ.Α.Δ.Α που είναι το μοντέλο διαχείρισης των απορριμμάτων που χρησιμοποιούσε η Ελλάδα για πολλά χρόνια. Εάν κάνουμε μία σύγκριση με την δεύτερη ερώτηση τότε θα παρατηρήσουμε λίγες έως καθόλου διαφορές. Οι πολίτες στο μεγαλύτερο ποσοστό (54%) απάντησε θετικά ή είχε άγνοια για τους Χ.Α.Δ.Α. Οι 20 δηλαδή το 40% απάντησε θετικά εννοώντας ότι οι Χ.Υ.Τ.Α είναι ένα μοντέλο διαχείρισης απορριμμάτων που διαφέρει προς το καλύτερο από τις χωματερές(Χ.Α.Δ.Α). Το μεγαλύτερο ποσοστό συνεπώς εμφανίζεται να μην γνωρίζει για τους Χ.Α.Δ.Α, τα εναλλακτικά μοντέλα διαχείρισης απορριμμάτων που χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη και την λειτουργία. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι κάτοικοι του Ελληνικού στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (35%) απάντησαν αρνητικά και αυτό αυτομάτως τους καθιστά ενήμερους σχετικά με το θέμα εφόσον τους απασχόλησε αρκετά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποιο κατά τη γνώμη σας μοντέλο διαχείρισης θα έπρεπε να χρησιμοποιείται στην Ελλάδα σήμερα;

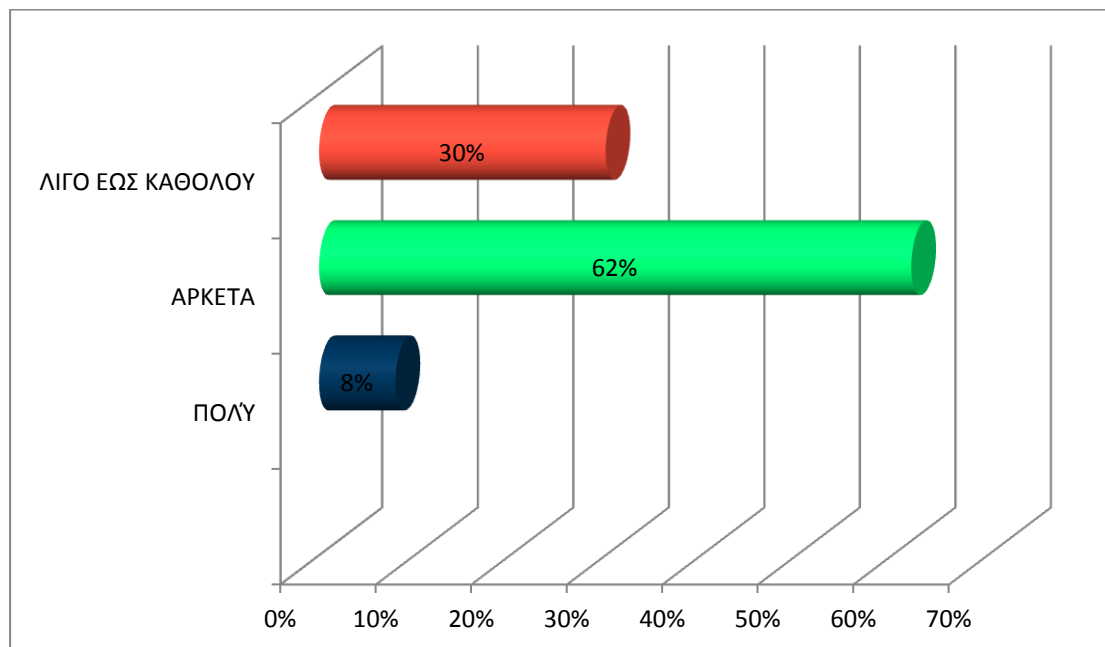

Συμπέρασμα

Μελετώντας και παρατηρώντας την πίτα συμπεραίνουμε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε πως το καταλληλότερο μοντέλο διαχείρισης που θα έπρεπε να χρησιμοποιείται σήμερα στην Ελλάδα είναι η ανακύκλωση. Ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 6% απάντησε “Καύση” διότι είναι από τα πλέον διαδεδομένα και επικερδή μοντέλα διαχείρισης των απορριμμάτων που χρησιμοποιούνται στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Επίσης άλλο ένα μικρό ποσοστό (4%) απάντησε ότι καταλληλότερο μοντέλο διαχείρισης είναι οι Χ.Υ.Τ.Υ, καθώς είναι το μοντέλο που το Ελληνικό κράτος σκοπεύει να αντικαταστήσει τους Χ.Υ.Τ.Α. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι από την μία πλευρά το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος απάντησε “ανακύκλωση”, το μεγαλύτερο μέρος όμως του υπόλοιπου ποσοστού της δειγματοληψίας απάντησε πως δεν γνώριζε. Αυτό συνεπάγεται με το γεγονός ότι η πολιτεία δεν έχει ενημερώσει επαρκώς τους πολίτες για τις εναλλακτικές μορφές διαχείρισης των απορριμμάτων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Πόσο κατά τη γνώμη σας, επηρέασε το έργο τη καθημερινότητα των κατοίκων;

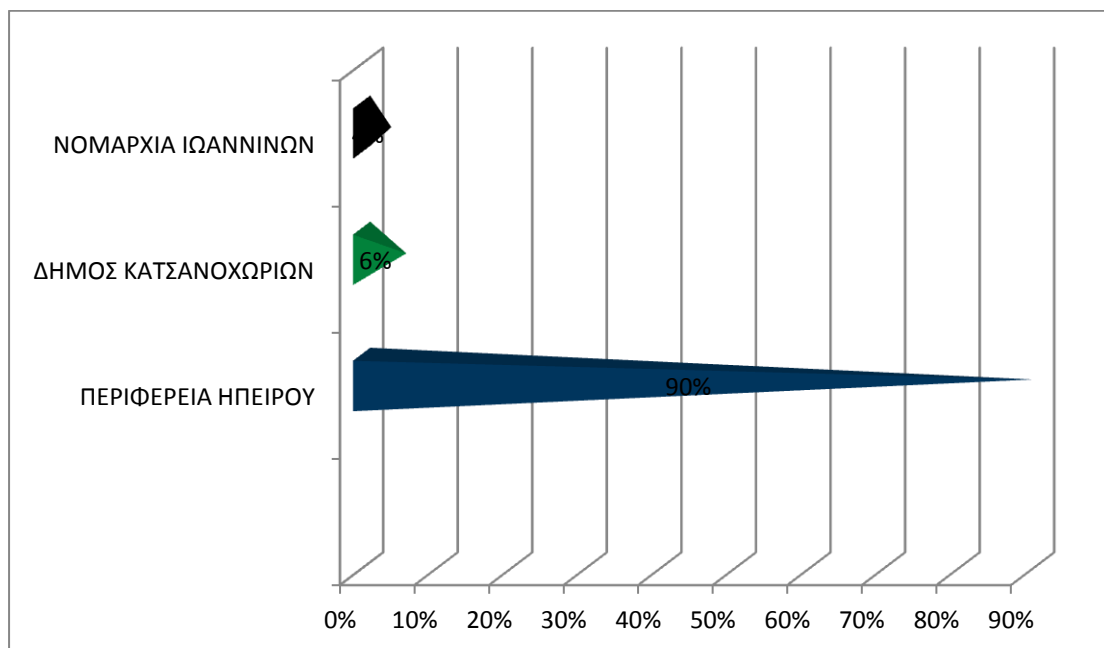

Συμπέρασμα

Η ερώτηση αυτή είναι μείζονος σημασίας γιατί θίγει το σημαντικότερο πρόβλημα των κατοίκων του Ελληνικού, την καθημερινότητα τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό (70%) απάντησε “αρκετά” και “πολύ”. Στο σύνολο τους οι κάτοικοι του χωριού απάντησαν “αρκετά”. Αυτό εκφράζει την δυσαρέσκεια των κατοίκων καθώς μπορεί να μην έχουν οπτική επαφή με το έργο αλλά η δισσομία λόγω των σκουπιδιών είναι υπαρκτή. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 7% απάντησε “πολύ” και δεν ήταν κάτοικοι του Ελληνικού. Οι 4 που απάντησαν “πολύ” είναι κάτοικοι του χωριού των Μουζακαίων, οι οποίοι ήταν εξ αρχής κατά της χωροθέτησης του Χ.Υ.Τ.Α στο Ελληνικό Ιωαννίνων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Ποιος φορέας κατά τη γνώμη σας έπαιξε καθοριστικό ρόλο για τη δημιουργία Χ.Υ.Τ.Α στο Ελληνικό Ιωαννίνων;

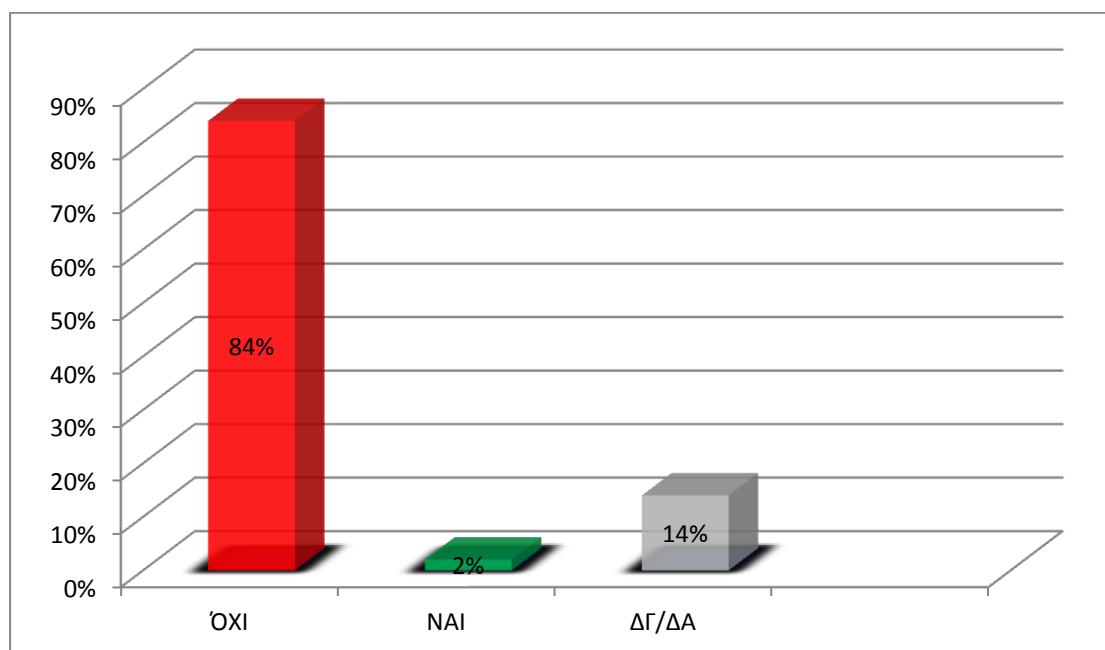

Συμπέρασμα

Σε αυτήν την ερώτηση το μεγαλύτερο ποσοστό του δειγματός μας απάντησε πως το σημαντικότερο παράγοντα για την δημιουργία του Χ.Υ.Τ.Α στο Ελληνικό ήταν η αποφάσεις της Περιφέρειας, καθώς αυτή ήταν αρμόδια για τους Χ.Υ.Τ.Α. Επίσης το 6% απάντησαν ο δήμος Κατσανοχωρίων που στο σύνολό του είναι κάτοικοι του Ελληνικό. Συνεπώς καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι μία μερίδα των κατοίκων είναι δυσαρεστημένοι και με την πολιτική που ακολούθησε ο δήμος και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε το ευαίσθητο αυτό θέμα που εκείνη την περίοδο ήταν μείζονος σημασίας για το νομό. Και τέλος διαπιστώνουμε ότι ένα ποσοστό της τάξης του 4% απάντησε “η Νομαρχία” και αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μία μερίδα των πολιτών διαφωνεί με την πολιτική που ακολούθησε η Νομαρχία εφόσον έπρεπε να ουδέτερη στάση για την χωροθέτηση του έργου.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Συμφωνείτε με τις πολιτικές που ακολούθησε η Περιφέρεια για να δημιουργηθεί το έργο άμεσα;

Συμπέρασμα

Τέλος οι πολίτες ρωτήθηκαν αν οι πολιτικές που ακολούθησε η Περιφέρεια ήταν οι σωστές. Το 80% απάντησε πως η Περιφέρεια ακολούθησε λάθος πολιτικές. Η αγανάκτηση των πολιτών για την καθυστέρηση της δημιουργίας του έργου έδωσε την ευκαιρία στην Περιφέρεια Ηπείρου να δράσει βιαστικά ακόμα και ακραία για να ξεκινήσει η δημιουργία του έργου. Ένα πολύ μικρό ποσοστό (2%) απάντησε πως ήταν ορθή η πολιτική της τότε Περιφέρειας ενώ το 16% δεν γνώριζε να απαντήσει, δηλαδή ήταν αρκετοί εκείνοι οι οποίοι δεν ήξεραν ποια στάση και σε ποιες ενέργειες προέβει η Περιφέρεια για την γρήγορη εγκατάσταση του έργου και στο σύνολο τους δεν ανήκαν στην κοινότητα του Ελληνικού.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

4.1. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ.

4.1.1 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Χ.Υ.Τ.Α

Η διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (Α.Σ.Α), είναι από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες.

Στην περίπτωση των χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α), η μόνη θετική επίπτωση που εντοπίζεται, είναι ότι, αντιμετωπίζουν σαφώς καλύτερα το πρόβλημα των απορριμμάτων, παροδικά όμως, από τους χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης (Χ.Α.Δ.Α).

Η δημιουργία και η εγκατάσταση των Χ.Υ.Τ.Α, εκτός από αρνητικές για το περιβάλλον επιπτώσεις, έχει και οικονομικές. Οι αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις που δημιουργούνται από τους Χ.Υ.Τ.Α. διακρίνονται σε 2 κατηγορίες:

- i. **σε επίπεδο τοπικό**, της κάθε περιοχής που φιλοξενεί ένα ΧΥΤΑ, ή που επρόκειτο να φιλοξενήσει.
- ii. **και σε επίπεδο εθνικό**.

Σε τοπικό επίπεδο λοιπόν τα οικονομικά προβλήματα που δημιουργούνται είναι αρχικά, η απαξίωση των περιοχών όπου εγκαθίστανται, λόγω των οσμών που αναπτύσσονται και των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αναφέρθηκαν και στα προηγούμενα κεφάλαια. (Κουλούδης Ιορδάνης 6/2012)

Συγκεκριμένα στην περίπτωση του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό, τα οικονομικά προβλήματα άρχισαν να υπάρχουν από την αρχή, πριν δηλαδή την κατασκευή του έργου, από την κατασκευάστρια εταιρεία που το ανέλαβε. Η κατασκευάστρια εταιρεία που ανέλαβε την υλοποίηση του έργου («ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ»), αποφάσισε να αποσυρθεί από την κατασκευή του έργου, καθώς το έργο δεν προχωρούσε, λόγω του κοινωνικού ξεσηκωμού, αφού οι κάτοικοι είχαν κλείσει το δρόμο. Το αδιέξοδο ανάμεσα στην Περιφέρεια και τους κατοίκους της περιοχής, είχε δημιουργήσει μία χαοτική κατάσταση, που παρεμπόδιζε την κατασκευή του ΧΥΤΑ στην περιοχή του Ελληνικού. (Αγγέλη Βαρβάρα, 2010)

Οι δεσμεύσεις της περιφέρειας για μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας του ΧΥΤΑ, φυσικά δεν έπεισαν τους κατοίκους της περιοχής, κάτι που δημιούργησε πρόβλημα στην υλοποίηση κατασκευής του έργου. Η κατασκευή του έργου, υπολογίζεται στα 9.725.476,51 εκατομμύρια ευρώ. (Αγγέλη Βαρβάρα,2010)

Το 2008 όταν δηλαδή το έργο καθυστερούσε, ο εργολάβος ζητούσε αποζημίωση από συμβατικές υποχρεώσεις μεταξύ του ιδίου και του αρμόδιου φορέα που του ανέθεσαν την εργολαβία, διότι δεν βρίσκονταν μέσα στο εργοτάξιο. Το ποσό αυτό υπολογίζεται γύρω στις 15.000 ευρώ, για κάθε ημέρα που δεν βρίσκονταν μέσα στο εργοτάξιο. Συνεπώς καταλαβαίνουμε ότι ο εργολάβος, εισέπραξε για όσο καιρό δεν μπορούσε να έχει πρόσβαση στο εργοτάξιο, περίπου 1,3 εκατομμύρια ευρώ. Όπου το ποσό αυτό αποτελεί ζημιά για το κράτος και τους πολίτες, διότι επιβαρύνει το κόστος του έργου κατά 18,5 % περίπου, του αρχικού προϋπολογισμού. (Μεσόγειος 2008)

Οι χώροι λοιπόν όπου χωροθετούνται οι Χ.Υ.Τ.Α απαξιώνονται, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απαξιώνονται και οι γειτονικές περιοχές, όπου διαμένουν πολίτες. Οι αξίες γης δηλαδή, που αποτελούν *περιουσιακά στοιχεία των πολιτών*, ή αποτελούν δημόσια περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν, όχι μόνο στους πολίτες του σήμερα, αλλά και στις επόμενες γενιές υποτιμώνται. Και ως συνέπεια της υποτίμησης που υφίστανται, οι μεν ιδιωτικές περιουσίες που ίσως να ήταν, είτε σύγχρονη πηγή εισόδων, είτε μελλοντική, πολύ απλά χάνει αυτή της την ιδιότητα.

Στην περίπτωση των *δημόσιων περιουσιακών εκτάσεων*, όπου αυτές μπορεί να είναι, είτε δασικές εκτάσεις, είτε ποτάμια, είτε λίμνες, είτε αρχαιολογικοί χώροι, είτε οτιδήποτε άλλο που αποτελεί δημόσια περιουσία, πρέπει εμείς, σαν λογικά και συνειδητά όντα να αφήνουμε την περιουσία αυτή άθικτη για τα παιδιά μας που είναι η επόμενη γενιά, και που δικαιωματικά τους ανήκει, διδάσκοντάς, την ευαισθητοποίηση και το σεβασμό που πρέπει να έχουν απέναντι στο περιβάλλον και όχι τον τρόπο που θα καταστρέφουν το περιβάλλον συνεπώς και τον άνθρωπο, και αυτό δε διδάσκεται μόνο με την παιδεία αλλά και με τη δημοκρατία της συναπόφασης. (Νικολάου Κώστας 2011)

Είναι πολύ σημαντικό συνεπώς, το κράτος να δημιουργήσει ειδικά προγράμματα μέσα από τους θεσμούς. Ξεκινώντας από την εκπαίδευση, για την ακρίβεια από όλες τις βαθμίδες της παιδείας. Για να διδάσκεται ο άνθρωπος από μικρή ηλικία, το σεβασμό και την ευαισθητοποίηση που πρέπει να έχει απέναντι στο περιβάλλον, και εν συνεχεία να χτίζει μεγαλώνοντας, κομμάτι-κομμάτι την ευαισθησία και την προστασία στο περιβάλλον.(Μητρόπουλος Π.,2007)

Άλλο ένα από τα τοπικά οικονομικά προβλήματα που εντοπίζουμε, είναι ότι κάποιοι από τους οικισμούς που γειτονεύουν, σε μικρή απόσταση με κάποιον Χ.Υ.Τ.Α., *εγκαταλείπονται από τους κατοίκους*, λόγω των προαναφερθεισών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν(περιβαλλοντικά, οικονομικά).

Επίσης, μακροοικονομικά, εντοπίζονται άμεσες επιπτώσεις ανάληψης του κόστους συντήρησης και λειτουργίας του Χ.Υ.Τ.Α., δηλαδή, οικονομικά και περιβαλλοντικά “βάρη” που προκύπτουν από τη λειτουργία ενός Χ.Υ.Τ.Α., τα πληρώνουν οι πολίτες διαμέσου των δημοτικών τελών για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων και των φόρων που αντιστοιχούν στο εξωτερικό κόστος.

Και τέλος με την ίδρυση και εγκατάσταση ενός Χ.Υ.Τ.Α. δημιουργούνται ελάχιστες θέσεις εργασίας ενώ το κόστος επένδυσης είναι μεγάλο, και ο χρόνος ζωής μικρός. (Econews 2011)

Απεναντίας, με διαφορετική αντιμετώπιση για τη διαχείριση των απορριμμάτων, προκύπτουν θετικές και λιγότερα αρνητικές οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Συνεπώς μειώνουν όχι μόνο τον τουρισμό (ιδιαίτερα στα νησιά) που μπορεί να είχαν οι περιοχές αυτές αλλά και τα έσοδα που θα είχαν οι πολίτες της κάθε μιας περιοχής που εγκαθίσταται κάποιος Χ.Υ.Τ.Α.

Οι οικονομικές επιπτώσεις **σε επίπεδο εθνικό**, είναι ότι με τη συνεχή δημιουργία χώρων υγειονομικής ταφής, οι περιοχές όπου χωροθετούνται απαξιώνονται. Αυτό βέβαια ισχύει, όταν οι χώροι αυτοί δέχονται ανεπεξέργαστα τα απορρίμματα, χωρίς δηλαδή να υπόκεινται κάποιο διαχωρισμό και επεξεργασία για επανάχρηση. Άρα, όσο πιο πολλοί τέτοιοι χώροι δημιουργούνται, τόσο περισσότερες περιοχές υποβαθμίζονται, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται μακροχρονίως και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. (Δημήτριος Κομίλης,2012)

Αν αφαιρεθούν από τους χώρους υγειονομικής ταφής, υλικά που μπορούν να ανακυκλωθούν, για παράδειγμα, όπως το χαρτί, το γυαλί, τα μέταλλα και το πλαστικό, τα υπολείμματα που απομένουν, αποδομούνται σε πολύ μικρότερο χρονικό διάστημα. Με αποτέλεσμα, οι χώροι ταφής, να μπορούν να αποκατασταθούν και να διαμορφωθούν για άλλες χρήσεις για την κοινωνία και με λιγότερο κόστος για την αποκατάσταση που πρέπει να επέλθει, μετά το πέρας της λειτουργίας του εκάστοτε χώρου υγειονομικής ταφής.

Επίσης, όσο μειώνεται η ποσότητα των απορριμμάτων που προκύπτουν, με προηγηθείσα επεξεργασία, αυξάνεται κατά πολύ και ο χρόνος ζωής των χώρων αυτών. Ως αποτέλεσμα αυτού, είναι τα τεράστια οικονομικά οφέλη και για την κοινωνία και σε επίπεδο χώρας. (Μποτετζόγιας Ι, Καραμίχας Γ, 2008)

Στην περίπτωση της Ελλάδας, για παράδειγμα τα οικονομικά οφέλη είναι πολλά δις ευρώ ανά δεκαπενταετία.Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε, πως ο τρόπος που διαχειριζόμαστε στην Ελλάδα τα απορρίμματα, όχι μόνο δεν αποφέρει έσοδα, αλλά και το κόστος που δημιουργείται με την υπάρχουσα διαδικασία (ΧΥΤΑ) είναι πολύ μεγάλο. (Νικολάου Κώστας 2011)

Με διαφορετική προσέγγιση στην διαχείριση των απορριμμάτων στην Ελλάδα, θα μπορούσαμε να παρέχουμε ενέργεια για όλη την κοινωνία με κάποια μικρά ανταποδοτικά τέλη. Και όχι να δημιουργούμε περισσότερα προβλήματα στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία. Για παράδειγμα με την εξόρυξη του λιγνίτη που γίνεται για την παραγωγή του ρεύματος. Όπου η συγκεκριμένη διαδικασία, έχει τεράστιο κόστος και για τη διαδικασία της εξόρυξης και ως προς τη διαδικασία της αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

4.2.1. ΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ.

Η Οικονομική προσέγγιση για τη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων είναι η χάραξη μιας ευρύτερης πολιτικής, τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο. Με τη σχετική μας εμπειρία, πάνω στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων, η μέχρι τώρα πολιτική που εφαρμόζεται πάνω στο κομμάτι αυτό, χαρακτηρίζεται ως μη κερδοφόρα δραστηριότητα. Διότι προκύπτουν τεράστια προβλήματα, που οφείλονται στο ότι το θέμα αντιμετωπίζει μόνο την τεχνική διάσταση και καθόλου τον οικονομικό χαρακτήρα.

Για παράδειγμα η μελέτη των μεθόδων διαχείρισης των απορριμμάτων δεν είναι ικανή να δώσει μία ολοκληρωμένη εικόνα, και αυτό συμβαίνει, διότι, η μελέτη των οικονομικών μέτρων στο θέμα της διαχείρισης χαρακτηρίζεται με πολλές ελλείψεις και αποσπασματικά. (Κουλούδης Ιορδάνης, 2012)

Συνεπώς με ελλιπή στοιχεία και αποσπασματικά, οδηγούμαστε σε λανθασμένες εκτιμήσεις και ανεπιθύμητες επιπτώσεις και για το περιβάλλον και για την κοινωνία. Άρα καταλαβαίνουμε ότι κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του έργου, και με τις ελλιπείς πληροφορίες που έχουμε συλλέξει, αξιολογούμε με λανθασμένα κριτήρια.

Ο λόγος που γίνονται τέτοια λάθη, είναι επειδή αντί να γίνεται μία ολοκληρωμένη ανάλυση του κόστους που έχει ένα τέτοιο έργο και της ωφέλειας του, γίνεται απλά μία απλή λογιστική αξιολόγηση.

Η οικονομική ανάλυση πρέπει να γίνεται, με διευρυμένες παραμέτρους, για να είναι χρήσιμη και αποτελεσματική. (Κουλούδης Ιορδάνης 2012)

Έτσι ως αποτέλεσμα της οικονομικής ανάλυσης που γίνεται σήμερα, για να εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα διαχείρισης αποβλήτων με λειψά οικονομικά στοιχεία, αυτά τα προγράμματα πρέπει να υλοποιούνται με εξωτερικά κονδύλια, που συνεπώς στοιχίζουν ακριβότερα από ότι θα έπρεπε.

Πρέπει να δοθεί λοιπόν η δυνατότητα στο σύστημα διαχείρισης, να αποκτήσει τη δική του δύναμη για ισορροπία και να μπορέσει να σταθεί μόνο του στο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο, ούτως ώστε η διαδικασία να είναι αποτελεσματική και βιώσιμη.

Για να μπορέσει λοιπόν το σύστημα να σταθεί μόνο του και δυνατό, θα πρέπει να προσδιοριστεί η καταλληλότητα και μέχρι σε ποιο βαθμό, ώστε να εφαρμοστεί κάποια μέθοδος διαχείρισης απορριμμάτων, αντί άλλων μεθόδων, ώστε να μπορέσει να εκτιμηθεί το ποσοστό εφαρμογής κάθε μεθόδου για να μπορέσει να αποτελέσει την καλύτερη κάλυψη των αναγκών και της βιωσιμότητάς του.

Αναφέραμε προηγουμένως ότι το σύστημα πρέπει να δημιουργήσει τη δική του ισορροπία. Συνεπώς για να μπορέσει να το καταφέρει αυτό, θα πρέπει να θέσει κάποιες προτεραιότητες, οι οποίες συνήθως κατακτώνται με παρεμβατικές πολιτικές.

Οι προτεραιότητες αυτές, που κατά κύριο λόγο εκφράζονται για να παρθούν κάποια μέτρα για τη διαχείριση των αποβλήτων είναι, καταρχάς από την πλευρά των κατασκευαστριών εταιρειών η απαίτηση για λιγότερη χρησιμοποίηση πρώτων υλών, και κατά δεύτερον απαίτηση για κάποιο συγκεκριμένο ποσοστό υλικών (χαρτί γυαλί πλαστικό αλουμίνιο κ.α.) ανακύκλωσης, επανάχρησης και φορολόγησης των πρώτων υλών ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικές οι ανακυκλωμένες πρώτες ύλες, να αποδίδεται επίσης ευθύνη σε αυτόν που παράγει τα απορρίμματα και όχι μόνο στον καταναλωτή και να υπάρξει επιβολή φόρων για τη διαχείριση των απορριμμάτων.

Όλες οι παραπάνω προτεραιότητες, έχουν ως στόχο την ανακύκλωση και μείωση των πρώτων υλών. Ενώ δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να σε κατατοπίζουν σε ποιο στάδιο θα υπάρξει παρέμβαση ώστε να επιτευχθεί η μείωση ή η εξάλειψη των απορριμμάτων. Ως στάδια εννοούμε, τη μεταποίηση, κατασκευή, εξαγωγή και απόρριψη των πρώτων υλών. (Κασσιανού Τζένη, 2008)

Επειδή λοιπόν η διαχείριση των απορριμμάτων είναι πολύπλοκη και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες στα επίπεδα λειτουργίας της αγοράς, και επειδή υπάρχουν ελλιπή στοιχεία, κάποιιο υποστηρίζουν, *πως η διαχείριση των απορριμμάτων πρέπει να αποδεσμευτεί από τις παρεμβατικές δράσεις του κράτους, ο οποίος αναπόφευκτα δε μπορεί να συνεκτιμήσει κάθε λεπτομέρεια που υπεισέρχεται στην αγορά. (Νικολάου Κώστας 2011)*

Αυτή η σκέψη θα μπορούσε να έχει μία βάση, όμως η παρουσία της πολιτείας, είναι αναγκαστική για να καθορίζει τα πλαίσια και τις προτεραιότητες των δραστηριοτήτων, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται ο κοινωνικός του χαρακτήρας και να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις.

Οπότε, μάλλον θα πρέπει να βρεθεί μία κοινή λύση, μεταξύ της εφαρμογής κατάλληλων μέτρων από την πλευρά του κράτους και την αποδοχή της λειτουργίας της αγοράς. Όστε να υπάρξει ισορροπία και εξορθολογισμός στον τρόπο διαχείρισης

των στερεών αποβλήτων, που είναι ένα σημαντικό κομμάτι για όλη τη λειτουργία της κοινωνίας και όχι κάτι ξεχωριστό.

Στο θέμα της φορολόγησης, για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων, εκφράζεται η άποψη πως οι φόροι για απορρίμματα μπορούν να βοηθήσουν στο να διαρθρωθεί η αναλογία κόστους. Κάποιες χώρες όπως: η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Δανία, η Ολλανδία και η Βρετανία, επέβαλαν φόρους συγκεκριμένους για την ταφή ή γενικά για τα απορρίμματα επιπλέον του κόστους επεξεργασίας. Η κάθε χώρα έχει διαφορετικό ύψος φόρων που εξαρτάται από το είδος των απορριμμάτων, τον τρόπο που τα επεξεργάζονται και ανακτούν ενέργεια, και τις τεχνικές για την προδιαγραφή της ταφής. (Κομίλης Δημήτριος, 2012)

Γενικά οι φόροι είναι ανταποδοτικοί, μειώνουν τα απορρίμματα που καταλήγουν στους χώρους ταφής και υποστηρίζουν όσο το δυνατόν καλύτερη επεξεργασία. Οι φόροι αυτοί, μπορούν να εφαρμοστούν και στο επίπεδο της παραγωγής και στο επίπεδο της κατανάλωσης.

Στο επίπεδο της παραγωγής τις περισσότερες φορές, η δημιουργία των απορριμμάτων, είναι αποτέλεσμα των τιμών των πρώτων υλών, του κόστους συντήρησης και του κόστους απόρριψης. Όπου κόστος συντήρησης είναι, η επένδυση του κεφαλαίου και η εργασία.

Όπου σε συγκεκριμένες συνθήκες και συνυπολογίζοντας τον ανταγωνισμό και το κόστος της εργασίας, θα ήταν εφικτό στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς, για τη σωστή διαχείριση των πόρων, να υλοποιηθεί η σταδιακή αντικατάσταση του φόρου εργασίας με φόρο στην ενέργεια και φόρο στην εκμετάλλευση των πρώτων υλών.

Στο επίπεδο της κατανάλωσης, οι φόροι θα πρέπει να είναι ανάλογοι με την ποσότητα των παραγόμενων απορριμμάτων. Έτσι χρησιμοποιείται σα κίνητρο, για να περιοριστεί ο τεράστιος όγκος των παραγόμενων απορριμμάτων στην πηγή και με οφέλη για το σύστημα συλλογής και διάθεσης. (Κομίλης Δημήτριος, 2012)

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε, πως η φορολόγηση δεν έχει σα στόχο τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων διαχείρισης, διότι οι φόροι από μόνοι τους, σα στόχο έχουν να μειωθεί η συνεχής παραγωγή απορριμμάτων και ως συνέπεια αυτού, είναι και τα μειωμένα έσοδα. Αλλά σα στόχο έχει την ισορροπία αναμεταξύ των μεθόδων διαχείρισης και της δράσης τους, ως αυτοδύναμο μηχανισμό ελέγχου της αγοράς. Δηλαδή, εννοούμε ότι οι καταναλωτές θα πρέπει να στρέψουν τις προτιμήσεις τους σε προϊόντα που δημιουργούν λιγότερα απορρίμματα κατά την παραγωγή τους, συνεπώς κατά αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν και οι φόροι και οι παραγωγοί θα ακολουθήσουν αντίστοιχες κατευθύνσεις.

Για να μπορέσουν όμως, οι στόχοι αυτοί να αποκτήσουν σάρκα, θα πρέπει το ζήτημα να προταθεί, όχι ως φόβος, δηλαδή με την επιβολή φόρων γενικού περιεχομένου, που δεν είναι δυνατόν να καταστεί με σωστή αξιολόγηση των μεθόδων της διαχείρισης, αλλά ως μορφή τιμολόγησης των υπηρεσιών που, παρέχονται για τη

σωστή διαχείριση των απορριμμάτων και ανάληψης του κόστους, από τον υπεύθυνο της ρύπανσης.

Συνεπώς με την κατάλληλη τιμολόγηση, δηλαδή χρέωση ανάλογη, της ποσότητας παραγόμενων απορριμμάτων και με εξασφάλιση των εναλλακτικών μοντέλων διαχείρισης, πρέπει να στηθεί ένα σύστημα, κατάλληλο, αναλογικό και προπάντων δίκαιο.

Βέβαια για να στηθεί με επιτυχία ένα τέτοιο σύστημα πρέπει να υπάρξει, μείωση του παραγόμενου όγκου των απορριμμάτων από την πηγή και έπειτα να ακολουθηθούν τα εναλλακτικά μοντέλα διαχείρισης των απορριμμάτων. Διότι εάν δε μειωθεί η ποσότητα των απορριμμάτων, τότε κανένα από τα υπόλοιπα εναλλακτικά μοντέλα, δε μπορεί να λύσει το πρόβλημα ριζικά, που δεν είναι μόνο περιβαλλοντικό αλλά και οικονομικό.

Αντιθέτως, εάν οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των απορριμμάτων, διατίθενται στον κόσμο δωρεάν, που αυτό σημαίνει επιβάρυνση του κοινού ταμείου, και ως εκ τούτου και μη αντιληπτά αυξημένα κόστη, που επιβαρύνεται ο πολίτης. Τότε ο κόσμος δεν έχει το κίνητρο για να μπει στη διαδικασία της μείωσης των απορριμμάτων, ούτε να ακολουθήσει ή να ενδιαφερθεί για τα εναλλακτικά μοντέλα. (Νικολάου Κώστας, 2011).

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, ότι για να επιτύχει η δύναμη και η ισορροπία που πρέπει να έχει ένα σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων, με περιβαλλοντικές και οικονομικά βιώσιμες μεθόδους πρέπει να γίνει ενημέρωση του κοινού και να υπάρξουν κατάλληλα θεσμικά πλαίσια, για να μπορέσει να είναι αποτέλεσμα επιλογής μετέπειτα και των ίδιων των καταναλωτών και των παραγωγών.

Για να αποκτήσουν λοιπόν σάρκα οι παραπάνω στόχοι, για μία σωστή διαχείριση των απορριμμάτων θα πρέπει να συμπεριλάβουμε υπόψη μας, την οικονομική φύση του προβλήματος για τον σχεδιασμό, τη βιωσιμότητα και την αυτονομία του συστήματος διαχείρισης των απορριμμάτων.

- Συνεπώς πρέπει να υπάρξει ελαστικότητα, όσον αφορά το θέμα της διαχείρισης, για να μπορέσει να εξασφαλιστεί η προσαρμογή σε τοπικές συνθήκες, με σωστή ενσωμάτωση τεχνολογίας και περιθώρια αντίδρασης σε περιπτώσεις διατάραξης της ισορροπίας.
- Να υπάρξει συντονισμός της λειτουργίας της αγοράς και θέσπιση θεσμικών πλαισίων από τη πλευρά του κράτους, δίχως αποσπασματικά και μονομερή μέτρα, που μπορεί να γίνουν και άδικα.
- Να υπάρξει, σωστή αξιολόγηση των εναλλακτικών μεθόδων διαχείρισης των απορριμμάτων και των αλληλεπιδράσεων που αναπτύσσονται μεταξύ τους και με την υπάρχουσα λειτουργία της αγοράς σε όλα τα επίπεδά της.
- Να υπάρξει προσδιορισμός των αναγκών και αξιολόγηση τους.

Και τέλος να υπάρξει η φιλοσοφία, ότι «ο ρυπαίνων πληρώνει», συνεπώς και προγράμματα κατάλληλα για τη μείωση του όγκου παραγωγής απορριμμάτων από την πηγή. Και σχετική ενημέρωση των πολιτών για την εναλλακτική διαχείριση.

Η βέλτιστη λύση στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων, είναι η πρόληψη για τη μείωση του όγκου των παραγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων. (Δημήτριος Κομίλης,2012)

Όπου σ' αυτή την περίπτωση, έχουμε και θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και οικονομικές, διότι κατά αυτόν τον τρόπο, δύναται η δυνατότητα να μειωθούν οι τιμές των ανακυκλώσιμων πρώτων υλών, και να αποφευχθεί το κόστος, που έχουν τα αστικά στερεά απόβλητα, ως απορρίμματα και ως προϊόντα. (Κώστας Νικολάου,2011)

Η διαδικασία της πρόληψης και μείωσης του όγκου των απορριμμάτων, επιτυγχάνεται με ένα συνδυασμό διαφόρων διαδικασιών που αναλύθηκαν για τον τρόπο λειτουργίας τους, και στα προηγούμενα κεφάλαια.

Η διαδικασία αυτή αποτελείται, από πέντε πυλώνες (Δημήτριος Κομίλης,2012):

1. τη διαλογή στην πηγή,
2. την κομποστοποίηση,
3. την θερμική επεξεργασία,
4. την ανακύκλωση
5. και τέλος, για τα απορρίμματα που απομένουν, το Χ.Υ.Τ.Α. ο οποίος αναλύθηκε πιο πριν.

Με το συγκεκριμένο συνδυασμό των διαδικασιών που προαναφέραμε, καταφέρνουμε να λύσουμε το πρόβλημα από τη ρίζα του, και όχι να το "θάβουμε" όπως γίνεται σήμερα και με μεγάλη επιτυχία εις βάρος μιας ολόκληρης κοινωνίας και εις βάρος του περιβάλλοντος.

Αρχικά, με τη διαλογή των υλικών στην πηγή που παράγει τα στερεά απορρίμματα, καταφέρνουμε να μειώσουμε με μεγάλη επιτυχία, τον όγκο της ποσότητας που καταλήγει προς τελική διάθεση, με παράλληλη αξιοποίηση των υλικών. (Βικιπαίδεια, 2010)

Με τη διαδικασία αυτή μειώνεται το κόστος που υπάρχει σε σχέση με την εναπόθεση των υλικών αυτών σε κάποιον ΧΥΤΑ.

Το κόστος μειώνεται διότι η διαλογή πραγματοποιείται από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, συνεπώς δε χρειάζεται να δημιουργούνται εγκαταστάσεις διαλογής των απορριμμάτων, αλλά κοινωφελείς ή δημόσιες υποδομές, που να συλλέγουν τα απορρίμματα αυτά, και να τα πηγαίνουν για όποια διαδικασία αποδόμησης ή επανάχρησης προορίζονται ανά είδος. (Βικιπαίδεια, 2010)

Επίσης η πλειοψηφία των υλικών που συλλέγονται επαναχρησιμοποιούνται. Παραδείγματος χάρη τα υλικά συσκευασίας.

Και ως εκ τούτου μειώνονται και οι τιμές των αγαθών. Αυτό συνεπώς για το κράτος, σημαίνει, έσοδα από έμμεση φορολογία λόγω της μείωσης του κόστους παραγωγή από την αυξημένη ζήτηση των προϊόντων. (Βικιπαίδεια, 2012)

Με την επαναχρησιμοποίηση κάποιων ειδών απορριμμάτων, οι θετικές οικονομικές επιπτώσεις που επιτυγχάνονται είναι (Κώστας Νικολάου,2011):

1. Η δυνατότητα εξοικονόμησης εισοδήματος για τους πολίτες.
2. Η αποφυγή του κόστους που έχουν αυτά τα Αστικά Στερεά Απόβλητα ως απορρίμματα.
3. Η αποφυγή του κόστους, ένεκα των επιπτώσεων των νέων προϊόντων που δε θα παραχθούν.
4. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο.
5. Και η ορθολογική διαχείριση, των φυσικών αποθεμάτων πρώτων υλών (μέταλλα, χαρτί, πλαστικό), ώστε να μη γίνεται κατασπατάληση.

Με τη μέθοδο της ανακύκλωσης οι θετικές οικονομικές επιπτώσεις που προκύπτουν είναι, η μείωση του εξωτερικού κόστους και οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται, κυρίως στον τομέα της εξοικονόμησης των πόρων, δηλαδή σε πρώτες ύλες και ενέργεια.

Συγκεκριμένα στην περίπτωση του χαρτιού, με την μέθοδο της ανακύκλωσης, εξοικονομείται 50% ενέργεια, ενώ στην περίπτωση της ανακύκλωσης αλουμινίου εξοικονομείται 95% ενέργεια, που ξοδεύεται σήμερα άσκοπα, όταν κατασκευάζονται, άσκοπα, καινούρια υλικά από νέες ύλες.(Κώστας Νικολάου,2011)

Όπου για να κατασκευαστούν νέες πρώτες ύλες, για κάθε ένα προϊόν που παράγεται κάθε μέρα, πραγματοποιείται κατασπατάληση των φυσικών πόρων, με τρομακτικές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και κόστος. (Κώστας Νικολάου,2011)

Και τέλος, με την ανακύκλωση-κομποστοποίηση, το οργανικό υλικό που απομένει μπορεί να γίνει λίπασμα και να χρησιμοποιηθεί στη γεωργία ή να χρησιμοποιηθεί ως εδαφοβελτιωτικό.(Κώστας Νικολάου,2011)

Και αυτή η διαδικασία, μπορεί να αποτελέσει πηγή εσόδων για το κράτος. Διότι αντί να εισάγουμε λιπάσματα για τη γεωργία, που η Ελλάδα ζει από τον πρωτογενή τομέα, μπορούμε μέσω της διαδικασίας της κομποστοποίησης των οργανικών υλικών, να παράγουμε λίπασμα και να το εκμεταλλευόμαστε.

Στη μέθοδο της θερμικής επεξεργασίας οι οικονομικές επιπτώσεις είναι αρνητικές, διότι, το συνολικό κόστος επεξεργασίας είναι πολύ μεγάλο και εξαρτάται από την τεχνολογία που χρησιμοποιείται.(Κώστας Νικολάου,2011)

Για παράδειγμα, αν ιδρυθεί μονάδα θερμικής επεξεργασίας από δημόσιο ή αυτοδιοικητικό φορέα, το συνολικό κόστος επεξεργασίας, μπορεί να φθάσει, κατά προσέγγιση πάντα, στα 130 €/ τόνο αστικών στερεών αποβλήτων. Και επειδή

συνήθως το κόστος για ίδρυση, μιας τέτοιας μονάδας είναι πολύ μεγάλο, το δημόσιο δεν δαπανά χρήματα για μία τέτοια επένδυση, με αποτέλεσμα να ιδρύονται, από ιδιωτικές εταιρείες, όπου τότε, το συνολικό κόστος επεξεργασίας, ανέρχεται και στα 240 €/ τόνο Α.Σ.Α.(Κώστας Νικολάου,2011)

Αυτό συνεπώς σημαίνει ότι, οι πολίτες θα πληρώνουν αυξημένα δημοτικά τέλη για τη διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων, και των φόρων που αντιστοιχούν στο εξωτερικό κόστος. (Κώστας Νικολάου,2011)

Και σε μεγάλα κέρδη για την επιχείρηση, που θα αναλάβει τη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων.

Όλα τα προαναφερθέντα οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη, μπορούν να κατανέμονται κοινωνικά δίκαια όταν η διαχείριση αυτών δεν πραγματοποιείται από ιδιωτικές επιχειρήσεις.(Κώστας Νικολάου,2011)

Συμπερασματικά από την ανάλυση που πραγματοποιήσαμε σε αυτή την εργασία, διαπιστώσαμε τα κάτωθι:

- Η επιστήμη και η τεχνολογία, σήμερα παρέχουν πολλές δυνατότητες για την αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος των στερεών αποβλήτων, με συνδυασμούς ανά είδος κ' υλικών, ώστε να επαναχρησιμοποιούνται ως υλικά.
- Οι κοινωνίες και οι πολίτες, δεν είναι αρκετά ενήμερες για τις τεχνολογίες επαναχρήσεως, καθώς και οι ηγεσίες τους σε όλα τα επίπεδα εξουσίας.
- Το θεσμικό πλαίσιο, των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών δεν έχει εναρμονιστεί με τα νέα δεδομένα, της επιστήμης και της τεχνολογίας και αφήνει ουσιαστικά, ανοικτό το ζήτημα της διάθεσης των αποβλήτων στις τοπικές κοινωνίες, χωρίς να δημιουργεί συνολική εθνική κατεύθυνση και λύση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα.
- Η λογική του κέρδους και της επιχειρηματικότητας που διέπει το κυρίαρχο οικονομικό σύστημα, δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα.
- Η αντίφαση του κοινωνικού οφέλους μακροχρονίως, από την αλόγιστη κατασπατάληση των φυσικών πόρων, στερεί από τις επόμενες γενιές αποθέματα, και συγκρούεται έντονα με τη λογική του βραχυχρόνιου οικονομικού κέρδους.
- Τα απορρίμματα είναι πρώτες ύλες και ενέργεια που ανήκουν στους πολίτες και όχι σε επιχειρηματίες, που κερδοσκοπούν εις βάρος των λαών.
- Το κόστος διάθεσης των απορριμμάτων, θα πρέπει να επιμερίζεται και στους παραγωγούς των αγαθών(βιοτεχνίες, βιομηχανίες, κλπ), και όχι μόνο στους καταναλωτές- πολίτες όπως γίνεται τώρα.

Πρέπει να υπάρξει διαφορετική πολιτική και οικονομική αντιμετώπιση, επιμερισμού του κόστους μεταξύ, παραγωγών, προϊόντων- απορριμμάτων και καταναλωτών που παράγουν και αυτοί με τη σειρά τους απορρίμματα. Διότι οι καταναλωτές πληρώνουν στην αρχική τιμή αγοράς και τη συσκευασία των προϊόντων. Συνεπώς υπεύθυνοι και αρμόδιοι για τον τρόπο αντιμετώπισης των απορριμμάτων πρέπει να είναι οι παραγωγοί αυτών και όχι μόνο οι καταναλωτές.

Και τέλος, η λογική και η φιλοσοφία αντιμετώπισης του μεγάλου προβλήματος των απορριμμάτων, όπως αυτό διαμορφώθηκε στην εποχή μας, με τον έντονο καταναλωτισμό και την κατασπατάληση των φυσικών πόρων στη λογική του κέρδους λειτουργεί σα μούσουλιας επαναπροσδιορισμού, για κοινωνίες, με ορίζοντα στο μέλλον του πλανήτη, μέσω ενός ανοικτού κοινωνικού διαλόγου και μέσω της παιδείας που πρέπει να υπάρχει σε κάθε ανεπτυγμένη και πολιτισμένη χώρα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια, γίνεται έντονα αντιληπτό, ότι εξαιτίας των συνεπειών που για χρόνια διαιωνίσθηκαν, με την υποβάθμιση και απαξίωση του περιβάλλοντος, διευρύνεται η κοινωνική ευαισθητοποίηση για τα περιβαλλοντικά προβλήματα . Η κοινωνική ευαισθητοποίηση και συνειδητοποίηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων όμως, δημιουργεί μία λανθασμένη διάθεση, μεταξύ της θέσης για λήψη αποφάσεων και σχεδιασμού, που συχνά επηρεάζει την ποιότητα ζωής και τοπικά και ευρύτερα.

Είναι σωστό πάντως να αναφέρουμε, ότι εφόσον δημιουργείται η ανάγκη για σωστή επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, από τους κοινωνικούς εταίρους, βρισκόμαστε προς τη σωστή κατεύθυνση.

Παρόλα ταύτα, ο αργός ρυθμός της σταδιακής ανάδειξης της κοινωνικής ευαισθητοποίησης και συνείδησης, όσον αφορά τα περιβαλλοντικά προβλήματα και τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό, όπως επίσης και το χρόνιο πρόβλημα της γραφειοκρατίας και της ανελαστικής σχέσης μεταξύ διοίκησης και πολιτών που κατακλύζει τη χώρα μας, συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της πολυπλοκότητας στη σύγκρουση των εμπλεκόμενων φορέων, για τη σωστή λύση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Ειδικότερα στην περίπτωση της χωροθέτησης του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων, είναι χαρακτηριστική η σύγκρουση μεταξύ των διοικητικών, πολιτικών φορέων και του κοινωνικού συνόλου, που από την μελέτη που παραθέσαμε, αναδεικνύεται ότι δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και συλλογικά.

Η περιοχή του Ελληνικού στα Ιωάννινα, είναι αποδεδειγμένα επιβαρυνμένη περιβαλλοντικά, λόγω μη σωστού σχεδιασμού, όσον αφορά τη διαχείριση των απορριμμάτων. Με αποτέλεσμα η ποιότητα ζωής των πολιτών γενικότερα, αλλά και ειδικότερα στην περιοχή όπου εδράζεται ο ΧΥΤΑ, αλλά και το περιβάλλον πέριξ αλλά και εντός περιοχής να έχει επιβαρυνθεί πολύ και να το αποδεικνύουν περιβαλλοντικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν κατά καιρούς από διάφορα πανεπιστήμια.

Ο φορέας διαχείρισης της Περιφέρειας Ηπείρου υποστηρίζει, ότι κατέβαλλαν τις βέλτιστες προσπάθειες για τη σωστή διαχείριση και χωροθέτηση του ΧΥΤΑ, με στόχο τη συνολική εξυπηρέτηση του νομού, παρόλο που επικρατούσε έντονη δυσαρέσκεια, όσον αφορά τα σχέδια για τη διαχείριση και χωροθέτηση του.

Αυτή η εργασία έχει ως στόχο την αξιολόγηση των σχεδιασμών και των ενεργειών που ακολουθήθηκαν στην περίπτωση του Ελληνικού στα Ιωάννινα, και των προβλημάτων χωροθέτησης του ΧΥΤΑ και στην εν λόγω περιοχή αλλά και γενικότερα.

Βασικός μας στόχος είναι ανάδειξη των κριτηρίων με τα οποία, σχεδιάζεται και πραγματοποιείται η εγκατάσταση ενός ΧΥΤΑ και τα προβλήματα που υπάρχουν με την υπάρχουσα διαδικασία διαχείρισης των απορριμμάτων στη χώρα μας, αλλά και οι εναλλακτικοί τρόποι διαχείρισης που ακολουθούν αλλά κράτη. Ως στόχο έχουμε να κατευθυνθούμε και να εξάγουμε τα δικά μας συμπεράσματα όσον αφορά τη βέλτιστη λύση για τη διαχείριση των απορριμμάτων.

Στην παρούσα εργασία, βασιστήκαμε σε διάφορες μεθόδους και ποιότητες διαχείρισης απορριμμάτων. Βασιστήκαμε σε πολλές περιβαλλοντικές μελέτες που αναλύουν τις επιπτώσεις του σχεδιασμού ενός τέτοιου έργου, όπως και σε απόψεις επιτόπιων ερευνών, τόσο των αρμοδίων, όσο και των άμεσα εμπλεκόμενων πολιτών πάνω στο θέμα αυτό. Επίσης η έρευνα μας για τον τρόπο που χειρίζονται οι ΟΤΑ αυτά τα θέματα, αλλά και η μικρή ιστορική αναδρομή μας, στο χρονικό των κινητοποιήσεων και των συγκρούσεων σε πολιτικό επίπεδο, καθώς και η παράθεση και εξέταση των νομοθετικών πλαισίων, που σχετίζονται άμεσα με το θέμα της μελέτης μας, έπαιξαν μεγάλο ρόλο στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Διαπιστώσαμε λοιπόν, ότι η διαδικασία χωροθέτησης ΧΥΤΑ στο νομό Ιωαννίνων και όχι μόνο, δείχνει, την εφαρμογή ενός ελλιπούς θεσμικού πλαισίου, όπου προσπαθεί να αποτρέψει συγκρούσεις σε παρόμοια ζητήματα, που τελικώς λειτουργεί υπέρ των συμφερόντων των λίγων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. Βαγγέλης Δεμίρης, «Νέα "καμπάνα" για τους ΧΥΤΑ», διαθέσιμο σε: <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=23106&subid=2&pubid=63786689>
2. Βικιπαίδεια, «Οι Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων», διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/Landfill>
3. Βικιπαίδεια, «Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων», διαθέσιμο σε: http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CF%8E%CF%81%CE%BF%CF%82_%CE%A5%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%A4%CE%B1%CF%86%CE%AE%CF%82_%CE%91%CF%80%CE%BF%CF%81%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD
4. Έλενα Γιλδάκη, «Αντιδράσεις στη Λευκίμμη, συνέλευση στο Τεμπλόνη», πηγή: www.corfupress.com, διαθέσιμο σε: <http://www.corfupress.com/v3/koinonia/3332-xyta-antidraseis-sti-leykimmi-syneleysi-sto-temploni>
5. Βαρβάρα Αγγέλη, «Ο εργολάβος φεύγει από τον ΧΥΤΑ», πηγή: Ηπειρωτικός Αγών, διαθέσιμο σε: <http://www.agon.gr/news/117/ARTICLE/6697/2010-06-05.html>
6. Επιτροπή προστασίας Αράχθου, «Καταγγελία του Συλλόγου Προστασίας Αράχθου στην ΕΕ για ΧΥΤΑ», πηγή: www.ioanninapress.gr, διαθέσιμο σε: <http://www.ioanninapress.gr/kataggelies-sylogou-araxthou-stin-ee-gia-xyta/>
7. Κασσιανού Τζένη, «Έρχονται πρόστιμα-μαμούθ από ΕΕ για τις χωματερές», πηγή: www.larissa-chambe.gr, διαθέσιμο σε: [www.larissa-chambe.gr, διαθέσιμο σε: \[www.larissa-chambe.gr/Uploads/Files/NEO2/L11.pdf\]\(http://www.larissa-chambe.gr/Uploads/Files/NEO2/L11.pdf\)](http://www.larissa-chambe.gr/Uploads/Files/NEO2/L11.pdf)
8. Παναγιώτης Γερογιάννης, «ΧΥΤΑ Ελληνικού-Τσοούκας (μία ακόμα λανθασμένη πολιτική απόφαση)», πηγή: ecophonix.blogspot.gr, διαθέσιμο σε: <http://ecophonix.blogspot.gr/2008/10/xyta.html>
9. Παναγιώτης Μπουγάνης, «Ανακύκλωση, κομποστοποίηση και καύση στη Ευρώπη, ΧΥΤΑ στην Ελλάδα», πηγή: www.forkeratea.com, διαθέσιμο σε: http://www.forkeratea.com/2011/05/blog-post_09.html
10. Ερευνητική εργασία, Κουλούδης Ιωάννης, «Χ.Υ.ΤΑ. Η Ελληνική και διεθνής πρακτική», πηγή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διαθέσιμο σε: <http://invenio.lib.auth.gr/record/133376/files/KOULOUDISsee.pdf?version=1>
11. Κώστας Νικολάου, «Διαχείριση των απορριμμάτων και επιπτώσεις», πηγή: www.filoitigis.gr, διαθέσιμο σε: <http://www.filoitigis.gr/wp-content/uploads/2011/12/epiptoseis.pdf>
12. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, «Το έδαφος ως αποδέκτης στερεών αποβλήτων- Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων», πηγή: www.geo.auth.gr, διαθέσιμο: http://www.geo.auth.gr/courses/ggg/ggg887e/PDF/XYTA_6.pdf
13. Ξεκίνημα-Σοσιαλιστική Διεθνιστική Οργάνωση, «Όχι στους ΧΥΤΑ! Όχι στην καύση! Ασφαλής διαχείριση των απορριμμάτων εδώ και τώρα!», πηγή: www.xekinima.org, διαθέσιμο σε: <http://www.xekinima.org/arthra/view/article/oxi-stoys-xytaoxi-stin-kaysi-asfalisi-diaxeirisi-ton-a/>
14. Περιφέρεια Ηπείρου, «Στρατηγικός σχεδιασμός της περιφέρειας Ηπείρου», πηγή: www.php.gov.gr, διαθέσιμο σε: www.php.gov.gr/docs/Stratigikos_Shediastosmos.pdf

- 15.Ερευνητική εργασία, Χρυσοστόμου Βασιλεία, Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης «Κριτήρια χωροθέτησης Χ.Υ.Τ.Α.», πηγή:www.invenio.lib.auth.gr , διαθέσιμο σε: <http://invenio.lib.auth.gr/record/133443/files/XRYSOSTOMOUee.pdf?version=1>
16. Ευμορφίδου Παρθένα, «Τοπική αυτοδιοίκηση και Πολιτική Διαχείρισης Απορριμμάτων. Δήμος Κατερίνης», πηγή: www.pspa.uoa.gr διαθέσιμο σε: http://www.pspa.uoa.gr/fileadmin/pspa.uoa.gr/uploads/Research/EDE/Conferences/KDP_2003/Proceedings/Evmorfidou_Parthena.pdf
- 17.Δημήτριος Π. Κομίλης , επίκουρος καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στο τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, «Χωροθέτηση και Σχεδιασμός Χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων», πηγή:www.utoria.duth.gr/ διαθέσιμο σε: http://utoria.duth.gr/~dkomilis/Revised_landfill_book_2012.pdf
- 18.Wikipedia, «NIMBY», πηγή: www.wikipedia.com, διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/NIMBY>
- 19.Βαρβορίτου Αγνή, «Σύρραξη για το ΧΥΤΑ», πηγή: Ελευθεροτυπία , 16-10-2008
- 20.Ηπειρωτικός Αγών, «Βάζει φωτιά στα απορρίμματα», 20-8-2009
- 21.Πρωινά Νέα, «Κορύτιανη και Προφήτης Ηλίας στο τραπέζι της χωροθέτησης. Στρατηγικός ελιγμός Χήτα», 10-12-2007
- 22.Αλμπάνης Τ., «Το πρόβλημα της διαχείρισης στερεών αποβλήτων δε λύνεται πλέον με ΧΥΤΑ, Συνεργασία για την Αλλαγή» 12-1-2007
- 23.Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, «Η χωροθέτηση του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων- Μια τυπική περίπτωση», πηγή: Ψηφιακά Νέα, Μάρτιος 2005
- 24.Νέοι Αγώνες, «Το ΣτΕ απέρριψε την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων για το ΧΥΤΑ», 12-7-2007
- 25.Πρωινός Λόγος, «Όχι στην καύση των απορριμμάτων», 23-1-2008
- 26.Ηπειρωτικός Αγών, «Περιμένοντας το νέο Περιφερειάρχη», 21-10-2009
- 27.Γιάνναρου Λίνα, «Μάχη σκουπιδιών στην Αετορράχη», πηγή: Καθημερινή, 19-3-2008
28. On line ραδιόφωνο της Ηπείρου, (11-11-2007 Παράνομη και εξπρές η άδεια για το δρόμο προς ΧΥΤΑ, 19-10-2009 Δεν αναστέλλεται η κατασκευή του ΧΥΤΑ), πηγή: <http://www.super-fm.gr>
29. On line ενημέρωση για την Ήπειρο, (17-12-2007 Συζητήθηκαν τα ασφαλιστικά για το ΧΥΤΑ, 16-7-2009 Επιβεβλημένη η ολοκλήρωση του ΧΥΤΑ, αλλά...), πηγή: <http://www.epiruspost.gr>
- 30.Δασαρχείο Ιωαννίνων, Πράξη χαρακτηρισμού έκτασης υπ' αριθμόν 10646, 27-12-2005
- 31.Δασαρχείο Ιωαννίνων, Υποβολή απόψεων υπ' αριθμόν 6344, 26-9-2003
- 32.Δασαρχείο Ιωαννίνων, Υποβολή απόψεων υπ' αριθμόν 2139, 4-4-2005
- 33.Τμήμα Περιβάλλοντος δήμου Ιωαννιτών, «Στοιχεία για τη χρέωση δήμων που χρησιμοποιούν τη χωματερή Δουρούτης, Ιούλιος 2009
- 34.Τζαμπάζη Ε. (2005), «Η διαχείριση των απορριμμάτων στην Ελλάδα»
- 35.Σερπάνου Α. (2007), διπλωματική εργασία Πάντειο Πανεπιστήμιο «Η ελληνική περιβαλλοντική πολιτική στη διαχείριση των αποβλήτων. Ο ρόλος των εμπλεκόμενων φορέων».
- 36.Ρωμανός Α. (2004), «Το πολεοδομικό ζήτημα από τη σκοπιά του πολίτη».
- 37.Μποτετζάγιας Ι., Καραμίχας Γ. (2008), «Περιβαλλοντική κοινωνιολογία», πηγή: Εκδόσεις "Κριτική"

38. Καλιαμπάκος Δ. (2006), «Το σύνδρομο NIMBY και η χαμένη τιμή της ελληνικής πολιτείας»
39. Μητρόπουλος Π. (2007), «Πολυκριτηριακή ανάλυση στη λήψη αποφάσεων για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων και την κατανομή πόρων, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστήμιο Πατρών
40. Econews, «Σουηδία: εισαγωγές σκουπιδιών για την παραγωγή ενέργειας», πηγή: www.econews.gr, διαθέσιμο σε: <http://www.econews.gr/2012/10/29/souidia-skoupidia-energeia/>
41. “ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ”, «ΧΥΤΑ Ελληνικού», διαθέσιμο σε: <http://www.mesogeos.gr/WebPage/Xitaloanninon>
42. Πρωινός λόγος, «Προγραμματική σύμβαση για τη λειτουργία του ΧΥΤΑ Ιωαννίνων», διαθέσιμο σε: <http://www.proinoslogos.gr/epikairotita/42-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%B1/28676-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%87%CF%85%CF%84%CE%B1-%CE%B9%CF%89%CE%B1%CE%BD%CE%BD%CE%AF%CE%BD%CF%89%CE%BD>
43. Βικιπαίδεια, «Κομποστοποίηση», πηγή: www.wikipedia.gr, διαθέσιμο σε: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7>
44. Βικιπαίδεια, «Καύση», πηγή: www.wikipedia.gr, διαθέσιμο σε: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%8D%CF%83%CE%B7>
45. Βικιπαίδεια, «Ανακύκλωση», πηγή: www.wikipedia.gr, διαθέσιμο σε: <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CF%89%CF%83%CE%B7>
46. Wikipedia, “recycling”, πηγή: www.wikipedia.com, διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/Recycling>
47. Wordpress, «Θα μπορούσε να είναι λύση η καύση του υπολοίπου των απορριμμάτων μετά την αποσυρση των ανακυκλωσιμων;», πηγή: www.wordpress.gr, διαθέσιμο σε: <https://sikam.wordpress.com/2014/10/25/%CE%B8%CE%B1-%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B5-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%85%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%85%CF%80/>
48. Αβραάμ Καραγιαννίδης, «Διαχείριση απορριμμάτων εν μέσω κρίσης: ο πλήρης κύκλος», διαθέσιμο σε: http://kpe-edess.pel.sch.gr/images/eggrafa/eisigiseis_aporrimmata6-7/diaxeirisi_a_karagiannidis.pdf
49. Φελεσκούρα Χριστίνα-Παπαϊωάννου Ελένη, «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ», πηγή: ΤΕΙ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, διαθέσιμο σε: http://www.ee.teihal.gr/labs/pkoukos/Documentation/ptyxiaki_ergasia_aporrimata.pdf
50. Α. Μαυρόπουλος- Β. Στοϊλόπουλος- Κ. Κολοκοτρώνη- Ε. Φαγογένη, «Οι Χώροι Υγεινομικής Ταφής στην Ελλάδα: Υφιστάμενη κατάσταση και εμπειρίες», διαθέσιμο σε: http://www.epem.gr/pdfs/2002_4.pdf

51. Dictionnaire environnement, "Not In My Election Year (syndrome NIMEY) est une définition du dictionnaire environnement et développement durable", διαθέσιμο σε: http://www.dictionnaire-environnement.com/not_in_my_election_year_syndrome_nimey_ID120.html
52. Τριαντάφυλλος Α.Δ. Αλμπάνης, «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων στο Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων», πηγή: www.giannena-e.gr, διαθέσιμο σε: http://www.giannena-e.gr/sygxrona_themata/perivallon/Almpanis%20Tr.%20Diahirisi%20Ster.%20Apobliton.aspx
53. Ανδρεόπουλος Δημήτριος, «Αίτια και φύση των κοινωνικών αντιδράσεων στην κατασκευή ΧΥΤΑ του νομού Ιωαννίνων», πηγή: dspace.lib.ntua.gr, διαθέσιμο σε: <http://dspace.lib.ntua.gr/handle/123456789/3382>
54. Βικιπαίδεια, «Περιφέρεια Ηπείρου», διαθέσιμο σε: http://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρεια_Ηπείρου
55. Αθανάσιος Χ. Μπουρτζάλας- Νικόλαος Ι. Θεμελής- Ευστράτιος Καλογήρου, «Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων (Α.Σ.Α.) για τις Περιφέρειες της Ελλάδος», διαθέσιμο σε: <http://www.wtert.gr/attachments/article/271/Α.Σ.Α.%20Ελλάδα.pdf>
56. Tzampazi.gr, «Η διαχείριση των απορριμμάτων στην Ελλάδα», πηγή: www.tzampazi.gr, διαθέσιμο σε: http://www.tzampazi.gr/diaxeirisi_aporrimmatwn.pdf
57. Βικιπαίδεια, «Πυρόλυση», διαθέσιμο σε: <http://el.wikipedia.org/wiki/Πυρόλυση>
58. Βικιπαίδεια, «Ελλάδα», διαθέσιμο σε: <http://el.wikipedia.org/wiki/Ελλάδα>
59. Econews, «Eurostat: 81% των σκουπιδιών μας σε χωματερές – "Ουραγοί" στην ανακύκλωση», διαθέσιμο σε: <http://www.econews.gr/2015/03/27/eurostat-apovlita-121434/>
60. Γεώργιος Κεραμιτζόγλου, «Διαχείριση απορριμμάτων σε πόλεις της Ευρώπης», πηγή: www.skai.gr, διαθέσιμο σε: <http://www.skai.gr/news/environment/article/223552/diaheirisi-aporrimmaton-se-poleis-tis-europis/>
61. Δρ. Ευάγγελος Τερζής, «Διαχείριση Απορριμμάτων», πηγή: www.eurobank.gr, διαθέσιμο σε: <http://www.eurobank.gr/Uploads/pdf/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97%20%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%9C%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%A9%CE%9D.pdf>
62. Ελεάννα Μάνεση, «Συστήματα διαχείρισης απορριμμάτων στην Ευρώπη», πηγή: www.flowmagazine.gr, διαθέσιμο σε: http://www.flowmagazine.gr/article/view/susthmata_diaxeirishs_aporrimatwn_sthn_Eurwph/category/environment
63. Epirusgate, «ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ: Σχετικά με τη λειτουργία του ΧΥΤΑ στο Ελληνικό», πηγή: epirusgate.blogspot.gr, διαθέσιμο σε: http://epirusgate.blogspot.gr/2011_08_03_archive.html

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

Τόπος κατοικίας

Ηλικία

- 18-25
- 26-40
- >40

Ερώτηση 1^η

Συμφωνείτε με την επιλογή χωροθέτησης στην τοποθεσία «Μεγάλο λαγκάδι» στο Ελληνικό Ιωαννίνων;

- Ναι
- Όχι
- ΔΓ/ΔΑ

Ερώτηση 2η

Ο Χ.Υ.Τ.Α. Ελληνικού πληρεί όλες τις προϋποθέσεις για ένα βιώσιμο περιβάλλον;

- Ναι
- Όχι
- ΔΓ/ΔΑ

Ερώτηση 3η

Οι Χ.Α.Δ.Α πιστεύετε ότι παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές από τους Χ.Υ.Τ.Α.;

- Ναι
- Όχι
- ΔΓ/ΔΑ

Ερώτηση 4η

Ποιο κατά τη γνώμη σας μοντέλο διαχείρισης θα έπρεπε να χρησιμοποιείται στην Ελλάδα σήμερα;

- Καύση
- Ανακύκλωση
- Χ.Υ.Τ.Υ
- ΔΓ/ΔΑ

Ερώτηση 5η

Πόσο κατά τη γνώμη σας, επηρέασε το έργο τη καθημερινότητα των κατοίκων;

- Πολύ
- Αρκετά
- Λίγο έως Καθόλου

Ερώτηση 6η

Ποιος φορέας κατά τη γνώμη σας έπαιξε καθοριστικό ρόλο για τη δημιουργία Χ.Υ.Τ.Α στο Ελληνικό Ιωαννίνων;

- Δήμος Κατσανοχωρίων
- Περιφέρεια Ηπείρου
- Νομαρχία Ιωαννίνων

Ερώτηση 7η

Συμφωνείτε με τις πολιτικές που ακολούθησε η Περιφέρεια για να δημιουργηθεί το έργο άμεσα;

- Ναι
- Όχι
- ΔΓ/ΔΑ

